

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIV Nr. 21

KETVIRTADIENIS, SPALIO [OCTOBER] 25, 1984

KAINA 25 c.

KASDIEN

ARGENTINOS LIETUVIAI RUSAI BEI UKRAINIEČIAI DĖMESIO VERTAS VEIKSNYS MŪSŲ KOLONIJOS

Argentinos pažangiems lietuviams pastaraisiais dešimtmečiais teko pergventi net kelis žiaurius reakcinius režimus. Sunkiausias gal buvo pastarasis fašistinių militaristų diktatorinis režimas. Tačiau pažangiečiai neištižo, nors ne vienam veiklesniam teko nukentėti.

Dėka visuomeninėje veikloje su manumui tokiomis sunkiomis sąlygomis, jau dvidešimt treti metai lietuviai leidžia dvisavaitinį aštuonių puslapių laikraštį "Vaga", turinčią ir daug informacijos duodantį iš Tarybų Lietuvos, turi išauklėję būrelį jaunesnės kartos žmonių.

Mes čia Amerikoje veikdami pakenčiamesnėse sąlygose ir gyvendami labiau pasiturį už argentiniečius, turėtumėm daugiau į juos atkreipt dėmesio, padėti jiems kiek kuris išgalime.

Dažnai tenka nuvykti į Chicagos pažangių rusų bei ukrainiečių parengimus, koncertus, banketus. Ir kiekvieną kartą tenka grįžti namo pakilia nuotaika, išsinešta iš jų renginių.

Esti retas atsitikimas, kad į parengimus nesusrinktu pora ir daugiau šimtų publikos. Džiugiausia esti, nors ir jų senoji karta, kaip mūsų lietuvių baigia išeiti iš rikiuotės, bet jų vieton stoja organizacijoms vadovauti čia gimę ir augę; tebeopuselėja savo laiku buvusio "Metro" šokėjų likučius, papildydami savo anūkais bei proanūkais.

O palyginus, rusų bei ukrainiečių Chicagoje ne kiek daugiau kaip lietuvių. Štai ir tenka susimąstyti, kodėl taip nėra pas mus, kaip pas juos.

Pažangiems Chicagoje svetimšaliams, ypač iš Rytų Europos šalių, yra vertas didelio dėmesio veiksnys — Chicago Council for American Soviet Friendship. Šiai organizacijai vadovauja amerikiečiai, bet narių yra nemaža svetimšalių, nepamiršusių savo gimtųjų namų. Organizacijos tikslas — reikšti draugiškumą tarybinių tautų žmonėms, tame tarpe ir tarybinėms lietuviams.

Organizacija kasmet ruošia Didžiosios spalio revoliucijos minėjimus. Tačiau pagrindinis veiklos darbas yra priimti bei pasitikti atvykusias Chicagon tarybines turistines grupes, parodyti turistams miestą, pabendrauti su jais.

Ne vienas ir tarybinis lietuvis, viešėjęs Chicagoje su visasajungine turistine viena ar kita grupe yra patyręs šios organizacijos darbuotojų bei narių šilto draugiškumo.

Kalbant apie Amerikos pažangių

RUDENS GERYBIŲ PARADAS

Vilnietis G. Šumilovas išaugino daugiau kaip 1.32 metro laginariją [Vietnamo agurką].

Darbštai žmogaus rankų sušildyta žemė dosni. Tuo įsitikinti galėjo kiekvienas, apsilankęs Lietuvos sodininkystės draugijos Vilniaus tarybos organizuotoje parodoje "Rudens gerybės-84".

Stalai lūžo nuo įvairių vaisių, daržovių. Ir ne tik tradicinių, nuo seno auginamų, bet ir nuo nematytų, neregėtų, bet labai naudingų žmonėms. Štai vilniečio sodininko mėgėjo Grigorijaus Šumilovo išauginta daugiau kaip 1,3 metro ilgio laginarija (vietnamietiškas agurkas) smalsiai visų buvo apžiūrinėjama. Daug žmonių būriavosi prie kompozitoriaus Vaclovo Paketūro išaugintų svarainių (beje, vykstant parodai, suvedus pirmojo respublikinio selekcininkų mėgėjų konkurso rezultatus, jam už svarainių selekciją įteikta premija), prie Buivydiškių tarybinio ūkio-technikumo sodi-

lietuvių kolonijas, susibūrusias įvairiuose šalies miestuose bei vietovėse, gal aktyviausiai reiškiasi, nors ir senyvo amžiaus žmonės, St. Petersburgo kolonija. Neatsilikia ir detroitiečiai, kur yra nemaža ir jaunesnės kartos žmonių, vadovaujama jų lyderės adv. St. Masytės. Newyorkiečiai taip pat gali didžiuotis savo veikla. Chicagiečius irgi gali prisiskaityti prie šių veikliųjų kolonijų.

Mažesnėse pažangiečių kolonijose, nors ir yra veiklių žmonių, bet dėl mažo skaičiaus bendraminčių negali reikštis kaip didesnės kolonijos. Tačiau aktyviai dalyvauja pažangių laikraščių vajuose, jų rėmime, vietiniuose pažangių amerikiečių sambūriuose, ypač Senior Citizens klubuose.

Tenka pasidžiaugti, kad "Vilnies" skaitytojų pritarimas išleisti kitais metais laikraščio jubiliejinį albumą daug didesnis, negu laukė direktorių taryba. Sveikinimai plaukia iš visų kolonijų, kai kurie ir gana stambūs.

S. J. Jokubka

ninkų mėgėjų išaugintų morkų, įvairių prieskoninių daržovių, iš jų pagamintų patiekalų. Žiūrėdamas į buivydiškietės Aldonos Jurgelionienės eksponuojamus trylikos pavadinimų morkų patiekalus, susimąstai, kad išauginti daržoves mes mokame, bet į stalą patiekti naujai, gražiai, skaniai ir įvairiai, deja, dar ne visi. Žavėjosi lankytojai didelėmis, sultingomis kriaušėmis, obuoliais, bulvėmis, ridikais... Beje, praėjusiais metais vilniečiai sodininkai mėgėjai ne tik savas šeimas aprūpino vaisiais bei daržovėmis, bet ir apie 500 tonų obuolių, uogų, daug rinkinių daržovių pardavė valstybei.

Daug žmonių būriavosi ir prie parodos svečių — selekcininkų mėgėjų konkurso laureatų eksponatų. Juodupiečio Antano Gailiūno lietuviškos vynuogės, kurios sultingumu ir skoniu, anot Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto botanikos sodo mokslinio bendradarbio Antano Ryliško, nenusileidžia moldaviškoms; biržiečio Edmundo Deveikio šaltalankiai, kurių sodrus, geltoni kaip saulė vaisiai savais parametrais prilygsta garsiosioms Altajaus ir Kaliningrado veislėms, o kai kuriais net pranoksta jas (beje, jo išvesti šaltalankio hibridai greit praeis valstybinius veislių tyrimų bandymus); Lietuvos žemės ūkio akademijos docento Vilhelmo Paukštės aklimatizuotos aktinidijos, turinčios malonų medaus skonį ir puikų citrinų kvapą; tauragiškės Stasės Ežerskytės išvestų kultūrinių lazdynų riešutai ir kitų laureatų darbai kėlė nuostabą parodos lankytojams.

Paroda tapo ir savotiška mokykla sodininkams mėgėjams. Parodoje dalyvavę respublikos mokslo įstaičių darbuotojai besidomintiems sodininkystėje teikė įvairias konsultacijas.

Rimgaudas Eilunavičius

WASHINGTONO NURODYMU

Klusniai vykdydama nurodymus iš Washingtono, Anglijos konservatorių vyriausybė toliau realizuoja NATO parengtą Amerikos sparnuotojų raketų dislokavimą Britanijos salose programą. Kaip praneša laikraštis "Daily Express", į JAV karo aviacijos pajėgų bazę Grimen Komone dabar gabenami

dideli "kroviniai", taigi ten artimiausioje ateityje, sprendžiama iš visko, bus dislokuota dar viena vidutinio nuotolio branduolinių ginklų siunta. Taip pat paskirstyti užsakymai gaminti įrengimus antrajai Amerikos raketų bazei Moulzvorte. Pagal Pentagono parengtą grafiką statybos darbai prasidės ateinančiais metais. Šiuo metu Didžiojoje Britanijoje jau dislokuota 16 "Tomahaukų".

Stiprinama tvirtovė

Kai Anglija 1982 metų gegužės mėnesį įvykdė intervenciją į Faulklando (Malvinos) salas, ultrakonservatyvus M. Thatcher kabinetas, pasitelkęs buržuazinės masinės informacijos priemones, išpūtė neregėtą propagandinį burbulą. Salyje buvo kurstomos militaristinės nuotaikos, šlovinami šios plėšikiškos akcijos didvyriai. Tačiau laikas bėga, ir karinės-revanšistinės nuotikos išblėso. "Didvyriška" praeitis užleido vietą niūriai tikrovei.

Griežtas konservatorių vyriausybės atsakymas leistas į derybas su Argentina dėl salų privertė plačiuosius šalies visuomenės sluoksnius susimąstyti. "Didžiosios pergalės" atgarsius dabar ypatingai pajuto eiliniai mokesčių mokėtojai.

Per pusantrų metų šalies karinis biudžetas padidėjo 4 proc. Tai tiesioginis Faulklando avantiūros atgarsis. Didžioji Britanija pavertė salyną karine strategine baze. Pagal NATO planus ši bazė turi tapti jungiamąja grandimi su karinėmis pajėgomis, dislokuotomis Ramiajame vandenyne. Per pastaruosius 18 mėnesių salyne forsuoja karinių objektų statyba, permetama vis nauja karinė technika. Salyne pastatyta naujausio tipo radiolokacinė stotis, statomas didžiulis aerodromas, kuris jau 1985 metų pradžioje galės priimti visokių tipų lėktuvus. Salų pakrantei saugoti papildomai permesti trys sargybos laivai, didžiulis transporto laivas perdirtas į lėktuvnešį.

Dabar salose yra 4,5 tūkstančio Britanijos kareivių ir karininkų. Pagrindinis dėmesys sutelktas karinėms oro ir jūrų pajėgoms stiprinti. Aerodromuose bazuojasi "Fantom", "Bakanir" ir "Harier" tipo lėktuvai. Ore nuolat budi "Viktor" ir "Herkules" tipo degalų užpildytojai.

Didžiausią visuomenės nerimą kelia karinėse bazėse esantis branduolinis ginklas. Branduolinėmis raketomis ginkluoti du povandeniniai laivai, karo aviacijos lėktuvai.

Branduolinio ginklo dislokavimas Faulkland (Malvinos) salose sukėlė didžiulį protestą Didžiojoje Britanijoje ir daugelyje Lotynų Amerikos šalių. Tačiau, nepaisydama visuomenės protestų, konservatorių vyriausybė tęsia pavojingą militaristinį žaidimą.

Vidas Rachlevičius

TRUMPAI

— Taikos sąjūdžių vadovai prašo prez. Reagano, kad sutiktų, jog JAV pirmutinė nepanaudos branduolinės bombos taip, kaip yra pažadėjusi TSRS.

— Lenkijos kariniams naciams nusikaltėliams tirti komisija sako, jog Kanadoje nacistinių nusikaltėlių, pasprukusių iš Europos, gyvena apie 11,000.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Už katrą kandidatą balsuos pensininkai

Social Security yra populiariausia socialinė programa Amerikos istorijoje. Be šios programos Amerikos žmonių gyvenimo vaizdas būtų visiškai kitoks. Social Security programa absorbuoja milijonus bedarbių. Jeigu nebūtų šios programos, tūkstančiai ir tūkstančiai senesnio amžiaus darbininkų turėtų užėmę darbus tol, kol pajėgtų fiziniai ar darbdavys paleistų iš darbo. Senesnio amžiaus vargšams pastogė būtų patiltės ar lotynaamerikietiškos "favelos", prie labdarinių organizacijų bei valdžios vargšams sriubos virtuvių tysočių ilgiausios eilės alkanų žmonių.

Dabar, pagal Social Security programą daugiau kaip 26 milijonai senų žmonių gauna teisėtai užsidirbtas senatvės pensijas. Nekokios tos pensijos, be pašalinių pajamų bei neturint nuosavos pastogės pragyvenimas tokių pensininkų nepavydėtinas. Tačiau visi laukia mėnesio trečios dienos, kad gaus čekį.

Artinasi prezidento rinkimai, beveik visi šie daugiau kaip 26 milijonai pensininkų balsuos. Už katrą kandidatą jie balsuos, sunku pasakyti. Bet tie, kurie patyrė ant savo kailio per pastaruosius metus Social Security programos apkarpymus, vargiai ar balsuos už Reagano perrinkimą. Išties, prez. Reagano administracija aštriomis dešiniųjų konservatorių žirkleimis pensininkams nukirpo apie \$19 milijonų nuo Medicare, apie \$5 milijonus nuo Medicaid ir apie iš 400,000 paliegsiems atėmė disability benefitus. O dar kaip girdisi, po priedanga, kad nesubankrutuotų Social Security fondas, manevruoja ir daugiau tokių drastiškų ėjimų. Yra ko pagalvoti Social Security pensininkams už katrą kandidatą atiduoti savo balsą.

Kitais metais (1985) sukaks 50 metų kaip įvesta Social Security programa. Tenka laukti, daugiau kaip 26 milijonai pensininkų minės šią sukaktį, minės ir apie 116 milijonų dirbančių, kurie tikisi sulaukti senatvės pensijos. Koks tas minėjimas būtų, jeigu per rinkimus prez. Reaganas nebūtų pašalintas iš Baltųjų Rūmų, sunku pasakyti, kai respublikonų administracija manevruoja užuminomis varden išgelbėjimo Social Security fondų pensininkams benefitus daugiau ar mažiau mažinti.

Niekas neišejo

Klausantis gatvėje, valgyklose, supermarketuose bei užėigose pilkosios liaudies nuomonės: iš prez. Reagano susitikimo su TSRS užsienio reikalų ministru A. Gromyka nieko neišejo. Kaip buvo, taip pasiūlyko JAV-TSSR savitarpio santykiai įtempti. Jeigu kiek laimėjo, tai Gromyka. Praėjusiais metais dėl to Korėjos lėktuvo incidento nevalia buvo Aerofloto lėktuvui nusileisti ant Amerikos žemės, ir ministras negalėjo dalyvauti Jungtinių Tautų asamblėjos sesijos atidaryme. Šį kartą buvo kitaip. Atlyžus Washingtono įniršimui Aerofloto lėktuvus nusileido, o Gromyka netgi buvo priimtas į Baltuosius Rūmus. Bet už tai, kaip juokdariai sako, jis turėjo sutikti Baltuosiuose Rūmuose pasirašyti į svečių knygą.

Kalbant apie branduolinio karo grėsmės pašalinimą, ženklų nesimato. Washingtonas nenori pasižadėti, kad pirmutinis nepanaudos branduolinės bombos, kaip jau yra pasižadėjusi Maskva. TSRS negalvoja grįžti Genevon į ginkluotės apribojimo derybas, kol JAV neatsisakys nuo derybų iš jėgos pozicijų, ypač nuo Vakarų Europoje savo Peršingų.

Tarybų Sąjunga pasiūlymą po pasiūlymo siūlo kaip užtikrinti taiką pasaulyje. JAV, tarytum tų pasiūlymų negirdėdamos, prez. Reagano lūpomis šaukia už taiką ir tuo pačiu metu kuria vis naujesnius ginklų, ginklavimuisi asiguoja bilijonines sumas. Tarybų Sąjunga, žinoma, negali sėdėti sudėjus rankas, taip pat ginkluojasi. Kaip Amerikoje dėl ginklavimosi žmonių gyvenimo lygis varosi nuo koto, taip Tarybų Sąjungoje žmonėms deficitinės prekės ne naujiena.

Kas ginkluodamasis pirma subankrutuos? Politinės ekonomikos istorija nuo atmenamų laikų netgi ir politiniai neišprususiems bado akis, kad pasenusios socialinės sistemos griūva, kai gamybinės priemonės nebesiderina su gamybinėmis jėgomis, ir iš pasenusių socialinių sistemų vystosi naujos pranašesnės. Faktas yra faktas, Tarybų Sąjungoje socialistinė sistema yra pranašesnė už Amerikos kapitalistinę sistemą. Amerikoje kapitalistinei ekonomikai išsivystyti truko daugiau kaip du šimtai metų, Tarybų Sąjungoje socialistinei ekonomikai išsivystyti truko truputį daugiau kaip šešiasdešimt metų. Amerika jau turi skaitytis su TSRS.

Washingtono žodžiai ir darbai

Kuo arčiau prezidento rinkimai Jungtinėse Amerikos Valstijose, tuo aktyviau Washingtono administracija dedasi ginklavimosi varžybų apribojimo šalininke, mėgina sudaryti išpūdį, kad esą ji laikosi "lanksnios pozicijos" klausimu dėl kelio užkirtimo kosmoso militarizavimui. Per spaudos konferenciją Washingtono Baltųjų rūmų atstovas Speakes pasakė, kad JAV pasi-

rengusios ir gali važiuoti į Vieną...

Suprantama, Washingtono atstovai į Vieną važiuoti gali. Tačiau kyla pagrįstas klausimas: Ko, kokiu tikslu? Kaip žinoma, TSRS, aktyviai ir nuosekliai stojanti už tai, kad kosmosas būtų taikus ir tik taikus, pasiūlė pradėti Vienoje Tarybų Sąjungos ir Amerikos derybas dėl to, kad būtų užkirstas

Is sunerimusio pasaulio del rytojaus

BUDELIŲ POLPOTININKŲ NUSIKALTIMAI

Barbarišką genocito režimo tera-
rą demaskuoja nauji duomenys
apie budelių aukas, kuriuos išplati-
no speciali komisija Pol Poto klikos
padarytiems nusikaltimams tirti.

Daugiau kaip trejus imperializmo
ir hegemonizmo jėgų statytinių
valdymo metus koncentracijos sto-
vyklomis ir kalėjimais paverstose
liūdnei pagarsėjusiose "komunose"
buvo nužudyta 3,314,768 kampučie-
čiai. Režimo kalėjimuose buvo nu-
kankinta 305,417 darbininkų ir val-
stybinių tarnautojų. Po kankinimų
ir patyčių žuvo maždaug 200 žino-
mų Kampučijos rašytojų ir publi-
cistų.

JAPONAI NERIMAUJA

Toliausiai šiaurėje ir arčiausiai
Tarybų Sąjungos teritorijos esan-
čios Japonijos Hokaido salos di-
džioji gyventojų dauguma stoja
prieš tai, kad, nepaisant šalies
konstitucijos, buvo sukurtos gink-
luotos jėgos.

Pagal visuomenės apklausos, ku-
rią surengė žurnalas "Ekonomisuto",
duomenis, 62 proc. salos gy-
ventojų pareiškė, jog labai neri-
mauja ir bėgsta dėl to, kad buvo
sukurta Japonijos armija, kuri tapo
JAV sąjungininkė jų antitarybinėje

kelias ginklavimosi varžybų perkė-
limui į kosmosą, visiškai atsiskaita
smogiamųjų kosminių priemonių,
įskaitant priešpalydovinį ginklą.
Kitaip tariant — surengti derybas
dėl to, kad nebūtų karo grėsmės
žemei iš kosmoso ir kosmosui — iš
žemės ir iš paties kosmoso. Kaip
pirmučiausia žingsni Tarybų Sąjun-
ga siūlo tuo pat metu, kai prasidės
derybos, įvesti abipusį moratoriū-
mą smogiamųjų kosminių sistemų
bandymams ir dislokavimui.

Tokie Tarybų Sąjungos pasiūly-
mai — tikslūs ir aiškūs. O kokia gi
JAV pozicija? Washingtonas ne-
šykšti žodžių, įtikinėdamas, jog yra
pasirengęs vesti derybas, o iš
tikrųjų daro ką kita: dedasi nesu-
prantęs, kokia Tarybų Sąjungos
pasiūlymų esmė ir prasmė, visai
mūgina pakeisti derybų objektą,
reikalauja Vienoje nagrinėti klausim-
us, liečiančius branduolinę gin-
kluotę apskritai, tai yra tuos klaus-
simus, dėl kurių jau buvo vedamas
pačių JAV sužlugdytas dialogas
Ženevoje. Kitaip tariant, jis žaidžia
kosmoso klausimu negražų propa-
gandinį žaidimą. O kartu sparčiai
rengia ir igyvendina kosminio gin-
klavimosi planus.

Faktai rodo, kad JAV adminis-
tracijos požiūris į kosminės erdvės
militarizavimo problemą — ir ati-
tinkamai į derybų tikslus — visiškai
skiriasi nuo Tarybų Sąjungos
požiūrio. Tad kokių gi, kartoju, tikslų
tikslu ponas Speakes deklaruoja,
kad Amerikos atstovai "pasirengę"
vykti į Vieną? Juk derybos reika-
lingos ne dėl derybų, o tam, kad
būtų sudaryti susitarimai, kurie už-
kirstų kelią kosminio ginklavimosi
varžyboms. Sudaryti gi tokius susi-
tarimus Washingtonas aiškiai ne-
siekia ir — dar daugiau — visai
priešinasi tokiai galimybei. Nors
daugiau negu akivaizdu, kad susi-
tarimas šiuo klausimu turėtų gyvy-
biškai svarbią reikšmę žmonijai ir
galėtų tam tikru mastu suteikti
Tarybų Sąjungos ir Amerikos san-
tykiams taip trūkstantį jiems abi-
pusio pasitikėjimo elementą.

VI. Burbulis

strategijoje.

REIKALAUJA IŠTIRTI NUSIKALTIMĄ

San Salvadoro arkivyskupas Ar-
tūras Rivera e Damas pareikalavo,
kad mariotinis Duardes režimas
officialiai iširtų vieno iš Salvadoro
armijos dalinių nusikaltimą Caleta-
nango departamente — masines
valstiečių žudynes. Šalies katalikų
bažnyčios turimais duomenimis,
rugpjūčio pabaigoje Nueva Trini-
dado gyvenvietėje žuvo daugiau
kaip 50 senių, moterų ir vaikų.

IŠAIŠKINTA KONTRREVOLIUCINĖ AGENTŪRA

Mozambiko Liaudies Respublikos
saugumo organai išaiškino Beiroje
kontrrevoliucinės grupuotės —
"Mozambiko neocionalinio pasiprie-
šinimo" (MNP) agentūros tinklą.
Grupuočių išlaiko JAV ir rasistinės
Pietų Afrikos Respublikos specia-
liosios tarnybos.

Agentūros tinklas veikė Beiroje
nuo 1981 metų. Per tą laiką bandi-
tai įvykdė uoste dvi stambias di-
versijas. 1981 metais jie susprogdino
plūdurus, ženklinančius kelią į
uostą, o kitais metais, galima sa-
kyti, visiškai sugriovė naftos rezerva-
vuarą.

TERORAS SALVADORE

Valdantysis Salvadorą proameri-
kinis Duartės režimas griežtina tero-
rą ir represijas prieš šios Centri-
nės Amerikos šalies piliečius.

Kaip praneša Salvadoro patriotų
radijos stotis "Venceremos", vien
tik nuo šių metų birželio pradžios
kariaunos, slaptosios policijos ir
joms tarnaujančių profašistinių
"mirties eskadronų" aukomis tapo
mažiausia 600 žmonių, beveik 50
valdžia paskelbė "dingusiais be
žinios".

OKUPACIJOS SĄLYGOMIS

Amerikos okupacijos sąlygomis
Grenadoje neįmanoma surengti tik-
rai laisvų rinkimų, pareiškė Ken-
drikas Reidiksas, kuris Moris Bišo-
po revoliucinėje vyriausybėje užė-
mė šios Karibų šalies teisingumo
ministro postą. Kaip pranešama iš
Surinamo, kalbėdamas spaudos
konferencijoje Pramaribe, jis pa-
brėžė, kad dabartinis Grenados
režimas visiškai priklauso nuo Wa-
shingtono.

GVATEMALOS PARTIZANŲ KOVA

Į Gvatemalos nacionalinės revo-
liucinės vienybės gretas įeinančios
varguomenės partizanų armijos ko-
votojai neseniai išvedė iš rikiuotės
25 proamerikinio režimo kareivius
ir karininkus. Kaip Havanoje suži-
nota, patriotai surengė dvi sėkmin-
gas kovos operacijas prieš baudėjų
kariuomenę Ueuetenango ir El Ki-
chas departamentuose, kurių metu
iš priešininkų paimta daug ginklų ir
šaudmenų.

KURIAMI NAUJI GINKLAI

Kaip pareiškė Strasburge Euro-
pos parlamento deputatas, Šiaurės
Airijos socialdemokratų leiboristų
partijos lyderis G. Hiomas, ginklų
gamykloje Eufildo miestelyje ku-
riami dviejų pavyzdžių automatai
šautuvai, šaudantys plastikinėmis
kulkomis.

Vilnis, 1984 spalio 25
65-ųjų metų 18-asis numeris

Šmeižikams faktų nereikia

Vakarų kapitalistinėse šalyse neretai pasirodo knygu, kurių autoriai bando atskleisti socializmo "klaidas", perkainoti jį ir pateikti savąjį, tobulesnį modelį. Dažniausiai "perkainojamos" idėjos apie nacionalinius santykius, t. y. santykius tarp nacių, tautybių ir etninių grupių. Tvirtinama, pavyzdžiui, kad svarbiausias dabartinio pasaulio prieštaravimas yra įtempti tarpnacionaliniai, tarpgentiniai santykiai, kurie viešpatuoja ir Rytuose, ir Vakaruose.

Itin uolūs tautinės nesantaikos skleidėjai yra lietuviškos kilmės socializmo priešai. Štai, pavyzdžiui, B. Kaslas, gyvenantis JAV, vienoje iš savo knygų, skirtų socializmo perkainavimui, rašo, kad Tarybų Sąjungos tautos "ilgainiui bus sunkiai sužalotos tautiniu atžvilgiu. Be to, jos bus nureligintos ir nužmogintos".

Filosofas antikomunistas J. Girnius tvirtina, kad komunizmas "kėsinasi į visų tautų laisvę, skelbdamas "tautų draugystę", o faktiškai vykdydamas rusiškąjį imperializmą. Pasak jo, tautų draugystės lozungo priedanga Tarybų Sąjungoje "vykdoma vis intensyvesnė rusifikacija". O štai minėtasis B. Kaslas kategoriškai, kaip kirviu nukerta: "... atskirų tautų išnaikinimas yra galutinis komunizmo tikslas". Taip ir parašyta: "išnaikinimas". Šiems balsams pridurmui K. Valiūnas per Romos radiją kartą klykė, kad "lietuvišką žodį, lietuvišką dvasią, lietuvišką kultūrą, lietuvišką meną — visa tai norima panaikinti". Jam pritaria A. Maceina: "Lietuvoje, — šaukia jis, — kultūra niokojama".

Nacionalinis klaidimas — labai daugialypė problema. Tai ir nacionalinės spaudos panaikinimas, tautų lygiateisiškumas, laisvas jų ekonomikos, kultūros vystymasis, nacionalinių kadru, nacionalinės inteligentijos išugdymas ir kiti klausimai.

Ši kartą pašnekėkime apie kultūros reikalus, kuri, pasak A. Maceinos ir kitų jo bendraminčių, niokojama Lietuvoje.

Štai, pavyzdžiui, buržuazijos valdymo metais neatsirado lėšų K. Donelaičio raštams, netgi jo "Metams" pilnai išleisti. Dabar K. Donelaičio skaito daugybė tarybinių ir užsienio tautų, kuris pasiekė ir sudomino pasaulio skaitytojus pirmiausia per vertimą rusiškai ir išleidimą rusų kalba. Tad kur čia rusifikacija, noras panaikinti lietuvišką žodį, kultūrą, meną... Anuometinėje Lietuvoje vidutinis leidžiamos knygos tiražas siekdavo vos 500 — 1000 egzempliorių. Lietuvių rašytojų draugijos laikraštis "Literatūros naujienos" tada rašė, kad "bene didesnis būdavo knygos tiražas spaudos draudimo laikais". Tada bemaž penktadalis Lietuvos gyventojų buvo neraštingi. Tarybų Lietuva 1940 m. paveldėjo iš išnaudotojiškos santvarkos 404 tūkstančius mažaraščių ir beraiščių — mokačių vietoj pavardės išbraižyti tris kryželius.

Taigi pažūrėkime, ką kalba konkretūs faktai apie tą Vakaruose apverkiama lietuvišką žodį, apleistą švietimą ir kultūrą. Palyginkime kai kuriuos skaičius. Mokytojų dabar maždaug 15 tūkstančių daugiau negu 1939-1940 mokslo metais visoje Lietuvos gimnazijose ir progimnazijose buvo mokinių.

Lietuviškosios buržuazijos lyde

riai dargi iš seimo tribūnos nesivaržė skelbti, kad Lietuvai reikia "bernu, mergu, bet ne gimnazistu".

Dabar respublika eina visuotinio vidurinio mokymosi keliu. Kas metai Tarybų Lietuvos leidyklos išleidžia apie 1700 knygų ir brošiūrų, kurių bendras tiražas apie 17 mln egz. O iš viso Tarybų valdžios metais išleista apie 60 tūkst. pavadinimų knygų, kurių bendras tiražas viršijo pusę milijardo egzempliorių. Vaikai ir anūkaitai, kuriems smetoninio seimo politikai buvo numatę bernų ir mergu dalią, savo asmeninėse bibliotekose turi apie 80 milijonų knygų. Knygos leidžiamos dešimtimis tūkstančių egzempliorių, o "Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" tiražas — net 75.000. Ir niekas neaimanuoja, kad per daug, kad nėra kam skaityti.

Lietuvių literatūra iš provincialumo ir vegetavimo kapitalistinės Europos užkampyje išėjo į platų pasaulį. Lietuvių rašytojų kūriniai yra skaitomi 36 TSRS tautų ir 27 užsienio kalbomis (iš viso išversta per 600 knygų).

Per pastarąjį penkmetį lietuvių dailininkų parodos buvo surengtos 40 Europos, Azijos, Afrikos ir Amerikos šalių.

Socialinės bei ekonominės permainos, įvykusios Tarybų Lietuvoje, pakeitė ir pačius žmones. Pirmiausia jų darbas tapo žymiai lengvesnis. Šiandien kolūkiečiai ar tarybinio ūkio darbininkas vidutiniškai per metus turi apie 130 laisvų dienų nuo darbo visuomeniniame ūkyje. Labai dažnai jas užpildo knyga, teatru, koncertų lankymu, menine saviveikla. Neatsitiktina, kad respublikoje nėra ūkio, kuris neturėtų klubinės įstaigos, bibliotekos, sporto įrengimų, nebūtų demonstruojami filmai, rengiami susitikimai su žymiais žmonėmis.

Pavyzdžiui, 1981 m. Lietuvos kaimuose buvo 1671 masinė biblioteka — daugiau kaip trys ketvirtadaliai šio tipo respublikos kultūros įstaigų. Tais metais respublikos bibliotekos turėjo 1,6 mln skaitytojų. Daugiau kaip pusė jų — kaimiečiai. Tuo tarpu kaimo žmonės tesudaro šiek tiek daugiau kaip trečdalis visų respublikos gyventojų. Vadinasi, kaimo žmogus mėgsta ir skaito knyga. Konkrečių skaičių statistikoje nėra, bet neapsiriksime pasakę, kad Vilniaus, Kauno, Panevėžio teatruose kaimo darbo žmonės pabuvoja dažniau už kitą miestietį.

Socialistinė santvarka, naujas gamybos būdas suformavo ir naujus žmonių tarpusavio santykius. Tarybų Lietuva nemažai produktų tiekia kitoms respublikoms. Tačiau reikia atminti, kad poreikius tenkina apie 6000 kitų tarybinių respublikų darbo kolektyvų. Tad Lietuvos žemdirbiui visai ne tas pat, kaip sekasi Uralo metalurgams ar Baltarusijos traktorių gamintojams. Daugiau ir geriau padirbės jie — Gausime daugiau ir geresnių traktorių, mašinų, įrengimų. Taip socializmo sąlygomis išgalėjo sąžiningo darbo bendram labai principas.

Baigiant norisi pasakyti, kad tarp daugybės koneveikimų, pasiekiančių iš užjūrio, pasitaiko ir blavių balsų. Kanados kunigas Feliksas Jucevičius, polemizuodamas su kitais antikomunistais yra pasakęs: "Kai šianoien diskutuojame tauti-

Etiopija socialistinės orientacijos keliu

Etiopijos darbininkų partija skelbia, kad jos tikslas — socializmo pagrindų kūrimas. "Mūsų tikslas sutampa su viso pasaulio darbo žmonių tikslais, mes įsitikinę, kad po proletarinio internacionalizmo vėliava pasieksime socializmo sukūrimo ir taikos pergalę", — pabrėžė Mengistas Hailė Mariamas.

Šie žodžiai, pasakyti šalyje, kuri prieš dešimtmetį dar gyveno feodalizmo sąlygomis, yra ištis reikšmingi ir įspūdingi.

Geriau suprasime dabartinių įvykių svarbą, bent kiek susipažinę su šios šalies padėtimi, istorija.

Etiopija (anksčiau vadinta Abisinija) yra viena didžiausių Afrikos valstybių. Jos plotas viršija 1,2 milijono kvadratinį kilometrą (didelis negu Anglijos, Prancūzijos, Vakarų Vokietijos, Belgijos, Olandijos, Liuksemburgo kartu sudėtas). Gyventojų daugiau kaip 33 milijonai.

Etiopija — ne tik didelė, bet ir daugianacionalinė šalis. Šios valstybės teritorijoje gyvena amharai, tigriai, tigrėjai, galai, somaliai, kedžai, sachai, kitos tautelės. Daugianacionalumas neša papildomų sunkumų. Pavyzdžiui, dabar, kai milijonai žmonių, jaunų ir pagyvenusių, mokomi skaityti ir rašyti, ši sunkų darbą tenka dirbti 15 kalbų! Pagaliau imperialistai, nuo seno meistriškai besivadovaudami posakiu "Skaldyk ir valdyk!", kiršina Etiopijos tautes, ypač Eritrėjos provincijoje gyvenančius tigrius, tigrėjus, taip pat somalius, kad jie atsiskirtų, sudarytų atskiras valstybes.

Pirmą kartą šiame amžiuje Etiopija atsidūrė pasaulinių įvykių sūkuryje, kai 1935 metais italų fašistinė armija įsiveržė į šią šalį ir po dvejų metų permainingų kovų užėmė daugelį miestų. Etiopų partizanai nė dieni grobikams nedavė ramybės. 1941 metais partizanai, remiami Anglijos kariuomenės, priverė italus bėgti iš šios šalies.

Antrą kartą į politinio gyvenimo verpetą Etiopija pasinėrė po 1974 m. rugsėjo 12 d. karinio perversmo, kai nusėnęs imperatorių imperatorius Hailė Selasijė I turėjo palikti sostą. Prie valdžios vairo stėjo jauni karininkai, sudarę Laičinąjį karinę administracinę tarybą (LKAT). Nežiūrint atkaklaus vidaus ir užsienio reakcijos priešimosi, ši taryba per trumpą laiką nuveikė labai daug. Jau 1974 m. gruodžio 20 d. priimta LKAT programa paskelbė galutinį tikslą — socializmo pagrindų sukūrimą. Šio tikslo imta nuosekliai siekti: nuo 1975 m. pradėta nacionalizuoti bankus, stambiąją pramonę, LKAT dekretu visa žemė paskelbta valstybės nuosavybe, atlikta žemės reforma. Dešimtys tūkstančių hektarų žemės, kuri buvo imperatoriaus, jo giminių ir artimųjų nuosavybė, perduota bežemiams valstiečiams.

Labai dideli pasiekimai liaudies

niais klausimais, dažnai prieš akis turime mūsų prisiminimų Lietuvą, o ne tą Lietuvą, kuri realiai yra prie Baltijos krantų. Baltijos Lietuva nėra mūsų Lietuva, o ji yra Lietuva žmonių, kurie ją kėlė iš kraujo ir pelenu. Jų prikeltą Lietuvą mes mėginame panardinti savo pasaulyje, kur yra daugiau neapykantos negu meilės". A. Augus

švietimo srityje. Iki revoliucijos 93 proc. gyventojų nemokėjo nei skaityti, nei rašyti. Per šį dešimtmetį 11 milijonų suaugusių gyventojų tapo raštingi. Tikimasi, kad 1987 metais bus baigta neraštingumo likvidavimo kampanija.

Suprantama, drąsi ir pažangi Etiopijos vyriausybės politika negalėjo nesukelti imperialistinių valstybių ir ypač JAV įniršio. Apginkluota naujausiais JAV ginklais, Somalio kariauna įsiveržė į Etiopijos teritoriją ir užgrobė didelę pietrytinę Ogadeno sritį, šiaurinėje Eritrėjos provincijoje buvo sukurtas sukilimas, kurio tikslas — įkurti nepriklausomą Eritrėjos valstybę. Maištininkus aktyviai rėmė Sudano reakcionieriai, jiegi piniagai plačia srove plaukė iš Saudo Arabijos, kai kurių kitų valstybių. Tačiau revoliucinė Etiopijos armija, padedama Kubos karių internacionalistų, iš savo teritorijos išgrūdo Somalio kariauną, numalšino Eritrėjos separatistus, atkūrė šalyje tvarką ir teisėtumą. Beje, imperialistai ir dabar Etiopijos nenori palikti ramybės. Raudonojoje jūroje, neva ieškodami kažkieno primėlytų minų, kursuoja JAV, Anglijos, Prancūzijos, Italijos karo laivai. Imperialistinių šalių jūrų armada, sutelkta prie Etiopijos krantų, primena, kad negalima mažinti budrumo, silpninti kovinės parngties. Tačiau ir imperialistai, matydami Etiopijos jėgą, priversti manevruoti, taikytis prie naujų sąlygų.

Karas, suirutė, taip pat didelė sausra Etiopijai pridarė sunkių nuostolių. Tačiau objektyvūs stebėtojai priversti pripažinti, kad per pastarąjį dešimtmetį nuveikta daugiau negu per feodalų viešpatavimo šimtmečius. Atkuriamos ir toliau plečiamos svarbiausios eksporto kultūros — kavos plantacijos. Didėja medvilnės, kukurūzų, kitų kultūrų derliai. Ypač gerai vystosi valstybiniai ūkiai, kurių bendras plotas jau viršija 221 tūkst. hektarų.

Etiopija, buvusi atsilikusi agrarinė šalis, pastaraisiais metais pradėjo smarkiai vystyti pramonę. Pastatyta 19 stambių gamyklų, jų tarpe Mugerės cemento gamykla, Nazreto traktorių surinkimo kombinatas, kuris kasmet išleidžia po 1000 traktorių. Svarbiausios įmonės statomos su TSRS ir kitų socialistinių šalių parama.

Etiopijos darbininkų partijos suvažiavimas priėmė šalies ekonominio ir socialinio vystymosi dešimties metų planą. Jis numato, kad bendranacionalinėje gamyboje pramonės lyginamasis svoris padidės nuo 16,6 iki 24 proc., kad per šį laiką beveik pusė kaimo gyventojų susiburs į žemės ūkio kooperatyvus. Bus smarkiai išplėstos naudingųjų iškasenų paieškos. Vystysis transportas, ryšiai, valstybinė prekyba.

Partijos suvažiavime pabrėžta, kad Etiopija aktyviai kovos už taiką, nusiginklavimą, tautų saugumą, priešinsis imperialistų užmačioms Afrikoje, toliau remis išsivadavimo judėjimą, stiprins draugystę ir bendradarbiavimą su TSRS, kitomis socialistinėmis šalimis, neprisijungusiomis valstybėmis.

A. Kunaitis

Cilė po fašisto Pinočeto padu

Šių metų rugsėjo 11 dieną sukako 11 metų, kai Čilėje buvo įvykdytas fašistinis perversmas. Tą dieną buvo nuversta liaudies vienybės vyriausybė, nužudytas teisėtas šalies prezidentas Salvadoras Aljendė. Vėliau daugelio šalių spauda išspausdino paskutinę Aljendės nuotrauką, kurioje jis su automatu rankose (Fidel Kastro dovanotu) gynėsi prezidento rūmuose... Prezidento rūmų gynėjai su lengvais šaunamaisiais ginklais ilgai priešintis negalėjo: generolai prieš Monedos rūmus pasiuntė tankus, aviaciją. Tai buvo didelės tragedijos išanga. Vėliau tūkstančiai žmonių buvo nukankinti, tūkstančiai dingo be žinios. Slaptosios Pinočeto tarnybos žudė S. Aljendės šalininkus net užsienyje.

Vienpolitiką fašistinio valdymo metų atsiliepė ir šalies ekonomikai. Skola užsieniui padidėjo penkis kartus (ji sudaro daugiau kaip 20 milijonų dolerių), 34 procentai darbingų gyventojų yra "nereikalingi" žmonės — bedarbiai. Užsienio spaudoje buvo rašyta apie nedidelį šachtininkų miestą Lotą. Tai miestas šmėkla, tarytum perkeltas iš XIX amžiaus. Iš 65 tūkstančių gyventojų 13 tūkstančių bedarbiai. Iki 1978 metų kasyklose dar dirbo 17,200 žmonių. Dabar čia dirba ne daugiau kaip 4 tūkstančiai. Už paprasčiausią sveikatos patikrinimą reikia mokėti visą dienos uždarbį. Valdžia nusprendė, kad į pensiją galima išeiti tik 65-rių metų.

Pirmieji streikai jau seniai išaugo į masinį pasipriešinimą chuntai. Rugsėjo šeštąją įvyko eilinė nacionalinio pasipriešinimo diena. Per pastaruosius pusantrų metų tokia diena jau dešimtoji. Demonstracijose, manifestacijose, prieš Pinočeta nukreiptose mitinguose dalyvauja ne vien darbininkai, valstiečiai ir jaunimas. Prieš fašistinius šalies valdymo metodus pasisako ir stambiosios buržuazijos atstovai. Net kai kurie kariškiai reikalauja, kad

Pinočetas atsistatytintų. Buvęs šalies karinių pajėgų vadas, buvęs chuntos narys generolas Gustavo Li, kaip rašė "Izvestijos", paragino Pinočeta atsistatytinti. Netgi įtakingas kraštutinės dešinėsios nacionalinės partijos veikėjas Francisco Bulnes pasiūlė skubiai įkurti parlamentą, kad taikiu būdu būtų panaikintas karinis režimas ir šalį pradėtų valdyti civiliai.

Čilė pergyvena politinę ir ekonominę krivę, kuri, jeigu valdys fašistinė chunta, niekuomet nebus likviduota. Tuo tarpu jos vadovas, kurio sąžinė turėtų slėgti dešimčių tūkstančių čiliečių mirtis, nesiruošia palikti savališkai užgrobtą postą mažiausiai iki 1989 metų. Vargu ar jis drįstų apie tai garsiai kalbėti, jeigu nesitikėtų paramos iš kai kurių užsienio valstybių.

Pirmąją vietą tarp chuntos draugų užima Washingtonas — 1973 metais būtent JAV centrinės žvalgybos valdybos padėjo organizuoti pučą. Vis glaudesni santykiai su Izraeliu, Pietų Afrikos Respublika, Anglija, Vakarų Vokietija. Beje, kai kurie šių šalių vadovai, mėgstantys kalbėti apie žmogaus teises, visiškai "nežino" (o gal nenori žinoti) apie chuntos daromus nusikaltimus. Generolų kova prieš liaudį laikoma kova prieš... komunistus.

Bombardavimų ir apšaudymų, pastatų galima atstatyti, galima paslėpti kulkų padarytas žymes, o liaudies krauju aplietas gatves nuplauti vandeniui. Bet chuntos padarytų ir daromų nusikaltimų joks lietus nenuplaus. Liaudies atmintyje visam laikui išliks dienos, kai Čilės vaikai nemokamai gaudavo pieno, kai jos išrinktas prezidentas darbais siekė savo žodžius — "Čilėje bus socializmas". Tarptautinei reakcijai padedant, fašistiniam režimui pavyko sustabdyti pažangos žingsnius. Bet ar ilgai?

G. Vinickas

TSRS EKONOMINIAI RYŠIAI SU KAPITALISTINĖMIS ŠALIMIS

Tarybų Sąjunga užima pirmąją vietą pasaulyje pagal pieno, lokomotyvų, traktorių, javų kombainų ir kitų rūšių pramonės produkcijos gamybą. Ji turi tvirtą žaliavų bazę. Tai daro didelį poveikį šalies ekonominiams bendradarbiavimui su kitomis valstybėmis. 1973-1983 metais TSRS užsienio prekybos apyvarta padidėjo keturis kartus.

Tarybų Sąjunga eksportuoja daug naftos ir naftos produktų, gamtinių dujų, anglies, metalų rūdų. Didelę eksporto dalį sudaro įrenginiai atominėms, šiluminėms ir hidrauliniams elektrinėms, prietaisai, didelio tikslumo metalo pjovimo staklės su programiniu valdymu, kalvystės ir presavimo, energetikos, metalurgijos, kalnakasybos įrenginiai, transporto priemonės. 1983 metais TSRS eksportas išaugo 7.5 procento.

Pagrindinę importo priegaugio dalį sudaro mašinos, įrenginiai ir transporto priemonės. Šios grupės prekių importo apimtis per trejus šio penkmečio metus padidėjo 51 procentu, tuo tarpu visas importas — 14 procentų.

Užsienio prekyba plačiai naudoja ir tam, kad šalies lengvosios ir maisto pramonės įmonės būtų geriau aprūpintos reikiamomis žalia-

vomis, o darbo žmonės — liaudies vartojamomis prekėmis, jų tarpe — maisto produktais. 1983 metais į TSRS buvo įvežta 4.8 milijono tonų neapdirbto cukraus, 985.4 tūkstančiai tonų mėsos, 202.6 tūkstančio tonų sviesto ir 707.8 tūkstančio tonų aliejaus, 180.6 tūkstančio tonų šviežių daržovių, 1,122.6 tūkstančio tonų vaisių ir uogų.

Abipusiai naudingas yra TSRS ir Vakarų Europos kapitalistinių valstybių ekonominis bendradarbiavimas. 1983 metais prekių apyvarta su šiomis šalimis padidėjo 6.4 procento.

Igyvendinamos TSRS bendradarbiavimo su Austrija, Italija, Prancūzija, Suomija, Belgija, Švedija, Didžiąja Britanija ir kitomis šalimis ilgametės programos. Su VFR tokia programa sudaryta 25 metams.

Aštuntajame dešimtmetyje TSRS ir kapitalistinės šalys pasirašė daugiau kaip šimtą ilgalaikių susitarimų. Kai kurias Vakarų Europos šalis tokie susitarimai įgalina ne tik gauti vertingo kuro ir žaliavos chemijos pramonei — gamtinių dujų, bet ir didinti komercinį aktyvumą, sudaryti dešimtis tūkstančių darbo vietų.

Vystyti gamtinių dujų eksportą kompensaciniu pagrindu padeda

1981 metų lapkričio 20 dieną Esene (VFR) pasirašytas "Susitarimas dėl gamtinių dujų tiekimo iš TSRS į VFR pagrindinių sąlygų". Pagal šį susitarimą nuo 1984 metų 25-rius metus kasmet bus patiekiami po 10.5 milijono kubinių metrų gamtinių dujų, taip pat statomas eksportinis magistralinis dujotekis "Urangojus-Pomarai-Užgorodas", kurio ilgis — daugiau kaip 4,450 kilometrų. 1982 metais dėl gamtinių dujų tiekimo buvo pasirašyti ir su kai kuriomis kitomis Vakarų Europos šalimis. Iš viso per metus bus parduodama daugiau kaip 30 milijono kubinių metrų gamtinių dujų. JAV administracijos mėginimai sukliudyti dujotekio tiesimą ekonominėmis "sankcijomis" prieš TSRS ir priversti savo partnerius Vakarų Europoje paremti jas gėdingai žlugo.

Viena iš didžiausių TSRS užsienio prekybos partnerių tarp Vakarų Europos šalių yra VFR. TSRS teikia į VFR daug naftos ir naftos produktų, spalvotųjų metalų ir lydinių, rūdos, medienos, medvilnės. Kartu metai po metų tiekiami vis daugiau metalo pjovimo staklių, kalvystės ir presavimo įrengimų, elektros motorų, sausakrūvių laivų, guolių, kėlimo ir transportavimo, poligrafijos ir medicinos įrengimų.

TSRS importuoja iš VFR maždaug ketvirtadalį visų mašinų ir įrengimų, įvežamų iš kapitalistinių šalių. 1983 metais TSRS ir VFR prekių apyvarta išaugo 5.9 procento.

Šiuo metu daugiau kaip šimtas VFR firmų ir organizacijų palaiko mokslinius-techninius kontaktus su tarybinėmis organizacijomis, o su 31 firma Tarybų Sąjunga sudarė susitarimus dėl ilgalaikio mokslinio-techninio bendradarbiavimo.

Pagal prekybą su TSRS antrąją vietą tarp kapitalistinių šalių užima Suomija. TSRS importuoja iš šios šalies laivus, įrengimus miško ir popieriaus pramonei. Šios rūšies produkcijos tiekimo iš Suomijos dalis siekia 45 procentus, celiuliozės — 80 procentų, popieriaus — daugiau kaip 50 procentų.

Metai po metų plėtojami TSRS ir Italijos prekybiniai ir ekonominiai ryšiai. 1983 metais jų savitarpio prekių apyvarta išaugo 8.5 procento. Iš viso Italija išveža iš Tarybų Sąjungos daugiau kaip 200 pavadinimų įvairių prekių. TSRS daliai tenka 85 procentai Italijos amoniako, 65 procentai dizelinio kuro, 57 procentai antracito, 43 procentai gamtinių dujų, 10 procentų naftos ir naftos produktų importo.

Palyginti aukštą lygį yra pasiekusi TSRS ir Prancūzijos prekyba. 1983 metais ji išaugo 16.6 procento. Tarybų Sąjungos užsienio prekybos organizacijos palaiko komercinius ryšius daugiau kaip su 650 Prancūzijos firmų ir organizacijų energetikos mašinų gamybos, metalurgijos, naftos pramonės ir kitose srityse.

Dėl Amerikos administracijos kaltės TSRS ir JAV ekonominiai ryšiai kol kas neatitinka šių šalių ekonomikos masto. 1983 metais TSRS ir JAV prekybos apimtis buvo mažesnė negu Tarybų Sąjungos prekių apyvarta su kiekviena iš tokių valstybių, kaip VFR, Suomija, Prancūzija.

Iš žurnalo "Političeskoje samoobrazovanije"

SVEIKATOS KAMPĖLIS

Koju priežiūra

Apie 90 proc. moterų skundžiasi įvairiais kojų negalavimais. Ir čia nėra ko stebėtis, nes kojos atlieka didžiulį darbą. Vien tik namie šeiminkaujanti moteris nužingsniuoja per dieną ne mažiau kaip 10 km, ir jos kojos perneša didžiulį krūvį. Dar labiau nuvargsta parduotuvė, padavėjų, laiškanėsių kojos.

Kad nusivalytų oda, pagerėtų kraujo apytaka, kas vakarą patariama daryti kojoms higienines vones. Nuovargį sumažina druska, todėl į vonelę galima įberti saują valgomosios druskos. Jei kojas degina, niežti, patariama daryti pušų ekstrakto, ramunėlių vonias. Prakitavimą sumažina citrinos rūgštis ar actu parūgštinotos, taip pat vėsios rausvos kalio permanganato bei stiprios arbatos vonelės. Po jų kojas gera patepti kamparo spiritu, o pėdas — pagremžti pemza ir patepti aliejumi arba riebiu kremu, vitaminizuotu vazelinu. Kojines plauti kasdien, avalynę dėvėti patogią, laisvą, neaukštomis pakulėmis, (iki 4 cm). Jeigu dirbant tenka daug stovėti ar vaikščioti, miegokite truputį pakėlus kojas — pagerės kraujo ir limfos nutekėjimas. Jeigu turite galimybę, pagulėkite tokioje padėtyje keletą minučių ir dieną.

Jei čiuornos šnariai patinę, miegokite šiek tiek pakėlusios kojas, o prieš miegą pėdomis pasukite keletą ratukų, laikrodžio rodyklės kryptimi ir atgal. Naudinga pavaiškšioti basomis kilmu, grindimis, žeme, vaikščioti ant pirštų galų, važinėti dviračiu, čiuožti, plaukti, braidyti.

Jeigu kojų venos neišsiplėtusios, kojas galima masažuoti. Masažuokite abiejų rankų plaštakomis apimdamos koją, švelniai glostykite, pakaltomis paspaudinėkite, pradėdami nuo pirštų šlaunies link.

Kai kojų oda plaukuota, kreipkitės į kosmetologinę gydyklą. Elektroepiliacija — vienintelis radikalus plaukų pašalinimo būdas. Galima plaukus balinti 3 — 6 proc. vandenilio peroksidu, sumaišius su keliais lašais amoniako ir skutimosi milteliais.

Jei nagai lūžinėja, sluoksniuojasi, reikia daugiau naudoti kalcio, geležies, vitaminių, drebučių. Dažnai pasitaiko įaugęs nagas. Darant pedikiūrą namuose, nereikia giliai nukirpti nago kampų, tegul jie truputį išsikiša. Kad netinkamai apkirptas nagas gerai augtu, porą dienų į kampučius išspauskite vatos arba marlės tamponėlių su sintomicino emulsija, furacilino ar biomicino tepalu.

Jei pėdų oda sustorėjusi, skilinėja, tai nuplovus kojas kietas vietas reikia pagremžti buku peiliu ar pemza, patepti aliejumi ar kremu "Sport", "Plastika", taukais, nesūdytu sviestu. Patį įtrūkių keletą kartų per dieną reikia patepti 10 — 20 proc. kalio permanganato tirpalu. Naudinga padus patepti 2 proc. salicilo tepalu.

Pačioms pasidaryti pedikiūrą nelengva, todėl galima kreiptis į kosmetologinę gydyklą. Ten trumpinami, nudilinami sustorėję, įaugę, nelygūs, deformuoti kojų nagai, šalinamos pirštų ir pėdų nuospaudos.

gyd. A. Ruskiene
Vilnius, 1984 spalio 25

Trečia iš eilės: renesansas

Kai besimatant išperkama Lietuvoje 25 tūkstančių tiražu išėjusi beletristikos knyga, tai visai įprasta. Romanas, išėjęs ir didesniu tiražu, neužsiguli bent kiek ilgiau knygynuose. V. Sirijos Giros "Karnarėlių" nebuvo įmanoma rasti jau sekančią dieną po to, kai į knygynus pateko — romanus buvo išpirktas tuoj pat. Tas pats atsitinka ir su kitomis žinomų tarybinių Lietuvos autorių, naujomis knygomis. Suprantama ir tai, jog pavyzdžiui, išgraibstoma XX amžiaus lietuvių dailės istorijos II dalis, kaip tai neseniai įvyko. Bet kai toks pats likimas ištinka filosofijos veikalą, tai jau iš viso reikia susimąstyti dėl Lietuvos skaitytojų kultūrinių ir dvasinių interesų platumo ar gilumo. Tegul, sakysime, dalis skaitytojų išgraibsto tokią knygą dėl "mados", bet vis dėlto negali būti tokiais pirkėjais dauguma iš tų 25 tūkstančių žmonių, pagaliau, duok dieve, tegul tik tokia "mada" būna, nes šiaip ar taip kiekvienas išgijęs knygą net iš pavartymo gauna naudos.

Šitokių "bestselerių" šiemet spėjo tapti ir "Filosofijos istorijos chrestomatijos" knyga, skirta Renesanso filosofijai. 25 tūkstančiais egzempliorių išleista ši knyga, bet kaip mat tiražas, patekęs į knygynus, buvo išpirktas. Netiesiogiai būtų sakyti, jog 25 tūkstančiai tiksliai apibūdina ir šios knygos poreikį: dalis tiražo patenka į bibliotekas, į įvairias mokslo ir mokymo įstaigas, pagaliau ją skaito ar varto ne vienas tik jos pirkėjas... Tada knygos "Filosofijos istorijos chrestomatija. Renesansas" plačiai įėjo į Lietuvos kultūrinę buitį, paliudydama savo geru likimu plačius tarybinių žmonių dvasinius ir intelektualinius interesus. Argi ką nors panašaus buvo galima išvaizduoti senojoje Lietuvoje, kur ir geriausių grožinės literatūros knygų tiražai nesiekdavo 5 tūkstančių?

Svarbu pabrėžti ir tai, jog šios rūšies knygos nėra kokia nors retenybė, išimtis ar unikumas, kad vien dėl to jas bibliofilai graibstytų. Tai jau trečioji filosofijos istorijos chrestomatijos knyga. 1977 m. išėjo knyga, skirta Antikos filosofijai, 1980 m. — Viduramžių. Jos buvo sparčiai išperkamos kaip ir ši, Renesansui skirta. O juk lygiai taip

pat nė dienos neužsiguli knygynuose Ruso, Kanto, Dekarto ir kitų didžiųjų filosofų rinkinių raštų knygos. Vadinas, susidomėjimas filosofijos mokslu turi gilesnes šaknis dabartiniame kultūriniame Lietuvos gyvenime. Tuo pačiu labai pagyvėjusi filosofų veikla nėra siauro intelektualų rato reikalas, ji turi sąlytį su platesnėmis visuomenės masėmis.

Ar buvo kada nors galima pastebėti bent kiek panašų reiškinį kad ir toje tariamai pluralistinėje pokario išėivijos visuomenėje, kurios tarpe atsідūrė ir ne vienas lietuvių filosofas, išleidęs svetur knygų? Turbūt nieko panašaus! Kaip ir Lietuvoje iki 1940 metų...

Tuo būdu tokios knygos, kaip "Filosofijos istorijos chrestomatija. Renesansas" išleidimas 25 tūkstančių egzempliorių tiražu, tampa labai įdomiu ir reikšmingu mūsų tautos dvasinio gyvenimo reiškiniumi, liudijančiu didžiulius kultūrinius poslinkius tarybiniais metais.

Naujoji knyga, išėjusi 1984 m. pradžioje, apima 22 autorių darbus. Joje — 542 puslapiai. Tačiau į šį veikalą nesudėti visi būdingi Renesanso filosofijos darbų pavyzdžiai — rinkinys apima vieną temą: žmogaus filosofiją. Antrajai, gamtos filosofijai, bus skirtas antras Renesanso filosofijos istorijos chrestomatijos tomas, kuris numatytas išleisti kitais metais.

Kokius Renesanso humanistinės filosofijos autorius randa skaitytojas naujoje knygoje? Pradedama Nikolajum Kuziečiu (1401—1464), baigiama Hugu Grocijum (1583—1645). Yra čia L. de Vinci, Erasmas Roterdamiētis, M. de Montenis, J. Husas, G. Savanarola, M. Liuteris, T. Miunceris, F. Melanchtonas, N. Machiavelli, T. Moras, T. Kompanela ir kiti mąstytojai.

Veikalą sudarė Bronius Genzelis. Jį paruošė spaudai "Minties" leidyklos filosofinės literatūros redaktorai, kuriems jau aštuntus metus vadovauja Antanas Rybelis. Leidinyje yra spausdinamų autorių biografijos, išsamūs paaiškinimai ir kt.

Šitaip palapsniui kaupiasi dar viena vertinga lietuviška knygų serija — tarybinės leidybos dovana mūsų kultūriniam gyvenimui.

Vladas Kaunietis

Šįmet rugsėjo pirmąją į Bendrojo lavinimo mokyklų klases atėjo daugiau kaip pusė milijono moksleivių. Įkurtuvių džiaugsmas aplobė ne tik Zarasų, bet ir Vilniaus, Kauno, Mažeikių, kitų respublikos miestų moksleivius. Iš viso pastatyta 19 vidurinių, aštuonmečių mokyklų bei jų priestatų, tarpmokyklinis gamybinio mokymo kombinatas Telšiuose.

Nuotraukoje: Prie naujojo mokyklos rūmo Zarasuose.

Apie Ameriką ir amerikiečius

Besidomintiems JAV, jos istorija ir kultūra Tarybų šalyje yra kas skaityti. Suprantama, toji literatūra, kurią noriu priminti, yra daugiausiai leidžiama rusų kalba — lietuviška amerikanistika ir su ja susijusi išėiviolgija gerai žinoma užsienio lietuvių spaudos skaitytojams, nes visada primenama, aprašoma, recenzuojama. Tačiau geresnis Amerikos gyvenimo ir problemų pažinimas neįmanomas be kitakalbės literatūros, o rusų kalba jos išleidžiama ypač daug. Pastoviai ir gausiai mokslinę literatūrą Amerikos temomis ruošia TSRS Mokslų akademijos JAV ir Kanados institutas. Kas savaitę galima rasti knygynuose naujų knygų ir brošiūrų, skirtų Amerikos ir jos santykių su TSRS aktualijoms, jos politikai, kultūrai ir kt. Per vienerius tik metus besidomintys Amerika žmonės gali susidaryti nemažą amerikanistinę biblioteką, kurią savaiame papildo grožinės literatūros vertimai.

Pastarojo meto šitokių knygų tematika įvairi ir įdomi. Kai kurias norisi, kaip šios literatūros "kaupėjui", ir priminti.

Štai 1984 m. Maskvos leidykla "Meždunarodnyje otnošenija" ("Tarpautiniai santykiai") išleido V. Pečatnikovo 336 puslapių veikalą "Hamiltonas ir Jeffersonas". Tai įdomus, moksliskai pagrįstas istorijos tyrinėjimas apie dvi įžymias nepriklausomos Amerikos pirmųjų dešimtmečių asmenybes, aštriai konfliktavusias dėl savo jauno krašto ateities kelių: "Turbūt niekas, — rašo įžangoje autorius, — nepadarė tiek daug Amerikos valstybės laivo kursui sukurti ir nutiesti, kiek šiedu. Tuo pačiu metu JAV istorijos saulėtekyje nebuvo didesnių priešų, kaip Jeffersonas ir Hamiltonas, ir nebuvo reikšmingesnės politinės nesantaikos, kaip šita". Pasakojimas apie šiu dvejų spalvingų asmenybių likimus savaiame sudomina. Autorius pabrėžia, jog būtent Amerikos susikūrimas davė pasauliui ištisą plejadą nuostabių politikos lyderių.

Antru leidimu šiemet išėjo 502 puslapių J. Zasurskio knyga "Amerikos XX amžiaus literatūra", kurią 30 tūkstančių egzempliorių tiražu išleido Maskvos universitetas.

Pernai ta pati leidykla parūpino antrą "Amerikanistikos problemų" knygą, kurios pagrindiniai skyriai: Istorija ir teisė, Ekonomika ir geografija, Filosofija ir literatūra 343

puslapių straipsnių rinkinyje rašoma ir apie tolimą praeitį, ir apie dabartį.

"Progreso" leidykla skaitytojams 1984 metais pateikė 312 puslapių straipsnių rinkinį "JAV: konservatyvumo banga", kur spausdinami įvairių amerikiečių autorių raštų vertimai (tarp jų — Art. Slezingeris, G. K. Galbraith, G. Kilpatrick, G. Gadis ir kt.). Tai — jau aktualiosios politikos solidus leidinys.

Ta pati leidykla šiemet išleido autoriaus Gus Hall parašytą knygos "The Energy Rip-Off" ("Cause and Cure") vertimą. JAV Komunistų partijos Generalinis sekretorius atskleidžia, kaip amerikiečių korporacijos, vaikydamosios papildomo viršpelnių, dirbtinai sudaro kuro ir energijos krizę. Verstinėje knygoje — 312 puslapių teksto.

Pažangiems amerikiečiams įdomus gali būti tas faktas, jog 1983 m. išėjo žinomo demokratinio JAV rašytojo ir žurnalisto J. North, (1904—1976) raštų knyga "Nėra svetimų tarp žmonių". Memuarų, apbraižų, literatūrinių portretų knygą sudaro 448 puslapiai teksto, o ją išleido leidykla "Raduga". ("Vaivorykštė").

Leningrade išėjo 303 puslapių knyga — "JAV rašytojai apie Tarybų šalį".

A. Valiuženičius parašė, o pernai "Mysl'j" ("Mintis") leidykla išleido knygą "Socialistinė mintis ir judėjimas JAV" (303 psl.), kur yra daug įvykių, primenančių ir pažangiųjų Amerikos lietuvių veiklos istoriją. Beje, šis autorius 1976 m. išleido knygą "Amerikos liberalizmas. Iliuzijos ir realybė".

O jeigu prisiminsime aktualiąją JAV ir TSRS santykių problematiką, tai, be abejo, galime atkreipti dėmesį į Aleksiejaus Arbatovo 318 puslapių knygą "Karinis-strateginis paritetas ir JAV politika", kur, kaip pažymima, pirmą kartą taip plačiai rašoma apie karinės-strateginės lygsvaros susidarymą. Knyga išleido Politinės literatūros leidykla Maskvoje.

Be abejo, pastebėsite, jog amerikanistinę literatūrą leidžia visa eilė leidyklų. Tad tarybiniais žmonėms, kurie domisi Amerika ir amerikiečiais, yra ką skaityti, kaip sakoma, tik spėk. Suprantama, ši literatūra turėtų būti žinoma ir tiems amerikiečiams, kuriems rūpi, kaip jų gyvenimas suvokiamas socialistiniame pasaulyje. **Vitnietis**

Nuotraukoje: Užtvenkta Varduvės upė tiekia Naftos gamyklai vandenį. Čia visuomet pamatysi ir mėgėjų pažvejoti.

A. Dilio nuotraukos

MIESTELIS KRYŽKELEJE

Ten, kur kryžiuojasi keliai, keleliai, vedantys į Mažeikius, Sedą, Telšius, Viekšnius, Zemalę, gražaus miško pašonėje išsidėstę Tirkšliai. Tai labai senas Žemaitijos miestelis, daug matęs, patyręs per savo ilgą net kelių šimtmečių istoriją.

Šiandien Tirkšliai — "Jaunosios gvardijos" kolūkio centras. Tai vienas pirmųjų Mažeikių rajone kolektyvinių ūkių, šiomis dienomis pažymėjęs 35-rių metų sukaktį. 29-erius metus "Jaunajai gvardijai" vadovauja sumanus pirmininkas Vincentas Mačiulaitis. Tai tikras žemės sūnus, mylintis darbą, žmones. Jis labai daug padarė, kad ūkis būtų pirmaujantis, kad Tirkšliuose žmonėms būtų gera, gražu, patogų gyventi.

Svenčiant bendro gyvenimo ir darbo jubiliejų, žmonės pasidžiaugė gražiomis permainomis, dideliais pasiekimais. Nebeliko miestelyje dulketo akmenų grindinio. Jį pakeitė asfaltuotas, nusitiesė lygūs šalių gatviai. Visi — seni ir nauji namai — vilioja gražiomis spalvomis. O jų per paskutinį dešimtmetį čia išaugo per šimtą.

Nuo Tirkšlių iki Mažeikių ne daugiau septynių kilometrų asfal-

tuoto kelio. Pro Tirkšlius ir iš paties miestelio kas pusvalandis įvairiomis kryptimis išvyksta autobusai. Bet tirkšliečiams jais naudotis kiekvieną dieną nėra reikalo. Žmonių patogumui viskas, kaip sakoma, po ranka. Žemdirbių vaikams mokosi vidurinėje mokykloje, mažyliai lanko vaikų darželį. Suneagalavus, sava ambulatorija, vaistinė. Čia ir valgykla, keturios parduotuvės. Buitiniame paviljone galima pasisiūti norimą drabužį, sutaisyti batus, naudotis kitais patarnavimais. Tirkšliuose veikia paštas, kas pageidauja, turi telefonus savo butuose. Laisvalaikiui — turtinga biblioteka, kultūros namai. Į juos su savo pasirodymais dažnai atsilanko profesionalūs meno kolektyvai iš Vilniaus, kitų Lietuvos miestų.

Savo sodybas papuošę sodais ir gėlynais, gražiai ir turtingai gyvena šio ūkio žmonės. Ir ko negyventi, jei kolūkis savo pelną šimtais tūkstančių skaičiuoja. Ir žmonės gerai uždirba. Todėl ir statosi kolūkiečiai namus, perkasi automobilius. Jaunus žmones traukia į šį ūkį gerai tvarkoma buitis, įvairios lengvatos įsikuriant.

Povilas Maksimovas

RŪMAI KINO MŪZAI

Auga Lietuvos kino studijos miestelis respublikos sostinėje Vilniuje: "Vilniaus statybos" tresto dešimtosios valdybos statybininkai planuoja atiduoti kinomoto grafininkams 21 tūkstantį kvadratinį metrų naujų patalpų. Tai — naujos studijos ir laboratorijos. Jų Lietuvos kino studija dabar turės dvigubai daugiau.

Antakalnio gale, už troleibusų žiedo, į akį krinta įspūdinga staty-

bos aikštelė, kurios centre penkiaaukštis pastatas — naujasis kino studijos gamybinis korpusas. Čia įsikurs trys erdvios peržiūros salės, repeticijų ir poilsio kambariai, kino dokumentalistų sekretorius. Kituose pastatuose — tarnybos, laboratorijos. Visi kino studijos padaliniai, dabar įsikūrę įvairiose Vilniaus vietose, persikels į šį kinomatografininkų miestelį.

G. Šimkus

NAUJA PARODA

Vilniaus dailės parodų rūmų salėse atidaryta mažosios plastikos ir piešinių paroda. Mintis surengti tokią grupinę parodą gimė dar 1979-aisiais. Tuo metu Vilniuje veikusioje mažosios plastikos ir medalių parodoje dalyvavo nemažai jaunų gabių autorių — jie ir susibūrė šioje parodoje. Tai V. Jaroševaitė, S. Kuzma, P. Mazūras, M. Navakas, V. Urbonavičius. Parodos iniciatorius — gerai žinomas skulptorius, Respublikinės premijos laureatas V. Vildžiūnas. Visi — Lietuvos TSR valstybinio dailės instituto auklėtiniai.

Parodai kiekvienas autorius pri-

6

statė 6 skulptūras ir tiek pat piešinių. Skulptorių piešiniai — įdomi kūrybos dalis, leidžianti pasiekti idėjos brendimą. Dažnas iš bronzos, medžio pagamintas darbas jau pažįstamas lankytojui. Vieni — jau įgyvendintų skulptūrų variacijos, kiti būsimų paminklų sumažintos kopijos. Eksponuojama ir visai naujų darbų. Tokie S. Kuzmos "Virėja" (1984, medis), V. Jaroševaitės "Sparnuotas" (1983, bronzos), V. Urbonavičiaus "Trys atramos" (1982, medis ir aliuminis), P. Mazūro "Saulės laikrodis" (1984, bronzos).

S. Pelekaitė

Utenos alaus kombinato kolektyvas

Devyni amatai, dešimtas badas. Šią auksinę patarėlę paneigia Alvydo Žukausko kompleksinė brigada — pirmaujantis Utenos alaus kombinato kolektyvas. Beveik visi jos nariai įgijo gretutines specialybes, o pats brigadininkas gali pakeisti bet kurį savo darbo draugą. Komunistas A. Žukauskas vienas pirmųjų šalies maisto pramonėje pradėjo taikyti pažangią darbo organizavimo formą, kai užmokestis paskirstomas pagal kiekvieno darbo indėlį. Už aukštus gamybinius rodiklius šiais metais brigadininkui suteikta Lietuvos TSR valstybinė premija.

Viena jauniausių Lietuvos pramonės įmonių pastoviai minima tarp geriausių darbo kolektyvų. Šiais metais ji antrą kartą iš eilės apdovanota TSRS maisto pramonės ministerijos ir šakos profsąjungos komiteto pereinamąja raudonąja vėliava.

Kombinato darbuotojų amžiaus vidurkis neperžengia 30 metų ribos. Jaunimas — tvirtas lyderis gamybos novatorių gretose, jam patikimi naujaisi sudėtingi įrengimai, vadovaujantys postai. Pavyzdžiui, Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto auklėtinis Kęstutis Ivoška kombineate dirba tik šešerius metus, o pastaruosius dvejus jis — įmonės vyriausiasis inžinierius.

Įmonės jaunųjų specialistų sąrašą prieš dešimt metų pradėjo kombinato direktorius Gediminas Jacke-

vičius. Tiesa, kombinato vietoje tuomet dar plytėjo laukas. Sukalus pirmuosius pastolius, vadovas ėmė kviešti aukštųjų mokyklų, technikumų auklėtinius. Jų žinios ir kūrybinė iniciatyva vėliau itin praverė modernioje įmonėje, kur beveik visus gamybos procesus valdo automatika.

... Iki blizgesio nušveistu paviršiumi spindi vario katilai. Čia verda alus — "Utenos", "Baltijos", "Sostinės", "Porteris"!... Kaimynystėje automatas rikiuoja lieknus "Pepsi-kolos", "Fantos", vaisvandenių butelius. Įdiegus patobulintą šių gėrimų gamybos technologiją, žymiai pailgėjo jų "tarnavimo" laikas. Palyginus su 1983 metų pirmuoju pusmečiu vaisvandenių išleidžiama trečdaliu daugiau.

Plečiant gamybą labai praverčia jaunimo techninis išsilavinimas. Kombineate neseniai sumontuota moderni alaus išpilstymo linija, netrukus pradės veikti dar viena. Vien tik šiemet įdiegtos technikos ekonominis efektas — 80 tūkstančių rublių. Beje, gamybininkai ruošiasi dar vienai naujovei — Utenos kombineate, pirmajame iš tūkstančio šalies alaus daryklų, bus įdiegta automatizuota valdymo sistema, kuri aprėps visus įmonės technologinius procesus, padės pagerinti produkcijos kokybę, padidins darbo našumą, gamybos kultūrą.

R. Grumadaite
G. Liukaitytė

PRIE KAUNO MARIŲ — VISA LIETUVA

Kaišiadorių rajone, Lietuvos TSR liaudies buities muziejuje atidaryta paroda, pasakojanti apie šio muziejaus kūrimą, jo veiklą, ateities perspektyvas.

Per dešimt metų įkurtas liaudies buities muziejus — ši "miniatiūrinė Lietuva", — dabar turi 14 sodybų, beveik du šimtus pastatų, atkeltavusių iš Aukštaitijos, Dzūkijos, Sūduvos ir Žemaitijos. Ekspedicijoje surinkta 40 tūkstančių eksponatų — senų baldų, žemės dirbimo padargų, įrankių, linininkystės ir bitininkystės reikmenų, namų apyvokos daiktų, audinių. Dalį jų gali pamatyti muziejaus lankytojai, kiti saugomi fonduose.

Šiuo metu muziejuje pradėta statyti mažas Lietuvos miestelis.

Gerai pasiruošusi pradėjo naujuosius mokslo metus Radviliškio rajono Alksniupių vidurinė mokykla. Naujame mokyklos priestate įrengti mokymo kabinetai papildė mokymo priemonėmis. Geriau mokytis kalbų padės sumontuota lingafoninė aparatūra. Šalia mokyklos statomas uždaras plaukimo baseinas su sporto sale.

Nuotraukoje: Kalbų kabinete su lingafonine aparatūra moksleivius supažindina mokyklos direktorius Antanas Čeponis.

V. Brajo nuotrauka
Vilnis, 1984 spalio 25

KAUNO SENAMIESTIO RADINIAI

Gyvenu Kauno Senamiestyje ir turiu progos gerėtis Lietuvos istorikų, archeologų bei restauratorių darbais. Jie čia auga ne tik metais, mėnesiais, bet ir dienomis. Norėdami kuo daugiau ir tiksliau atskleisti vieno ar kito pastato architektūros istoriją, įkvėpti jiems kelių amžių dvasią, restauratoriai kantriai triūsia, vadovaujami specialistų nurodymais.

Be istorikų, archeologų ir statybininkų jie nė žingsnio negalėtų žengti į priekį. Kiekvieno objekto restauracija Kauno Senamiestyje prasideda nuo istorikų ir archeologų tyrimų. Daug mūsų Senamiestyje padirbėjo vienas seniausių ir žymiausių lietuvių archeologų Karolis Mekas.

Dar ne visi Kauno Senamiestio kultūrinių žemės sluoksnių turtai atskleisti, nes archeologiniai kasinėjimai buvo daryti tik atskiromis progomis. Kitaip sakant, pradėjus esmine kurio nors pastato rekonstrukciją. Su dideliu dėmesiu kauniečiai ir jų svečiai apžiūrino prieš vienuolika metų darytus Rotušės aikštės kasinėjimus, kuriu metu XVI-XVII šimtmečių kultūriniame žemės sluoksnyje buvo rastos aštuonios unikaliai vaško lydyto krosnys. Šiems darbams vadovavo minėtas archeologas Karolis Mekas, gyvenantis mano kaimynystėje.

Rastos krosnys leido daryti išvadas apie senojo Kauno gyventojų verslus, papildyti mūsų miesto istorinius šaltinius. Kasinėjama ir toliau. Neseniai Paminklų konservavimo instituto Kauno skyriaus kolektyvas vienos talkos dieną tarp T. Daugirdo, Muziejaus ir Santakos gatvių bei Prieplaukos kranto rado dvi marmurines skulptūras.

Jos slypėjo XVII šimtmečio kultūriniame žemės sluoksnyje.

— Šis kvartalas užstatytas gana anksti, — sako naujos statybos vyriausiasis projekto architektas Rimgaudas Miliukštis. — Jis buvo tarp Kauno uosto ir tuometinės turgavietės. Ribos nuzymėtos XVI šimtmečio pradžioje. Tuo laiku čia stovėjo mediniai trobesiai, o XVII šimtmečiu atsirado ir mūrinių pastatų.

1655-1661 metų karas sunaikino beveik visus kvartalo statinius. Po karo dauguma jų atstatyta, bet 1732 metais Kauno didžiojo gaisro metu suplėškėjo.

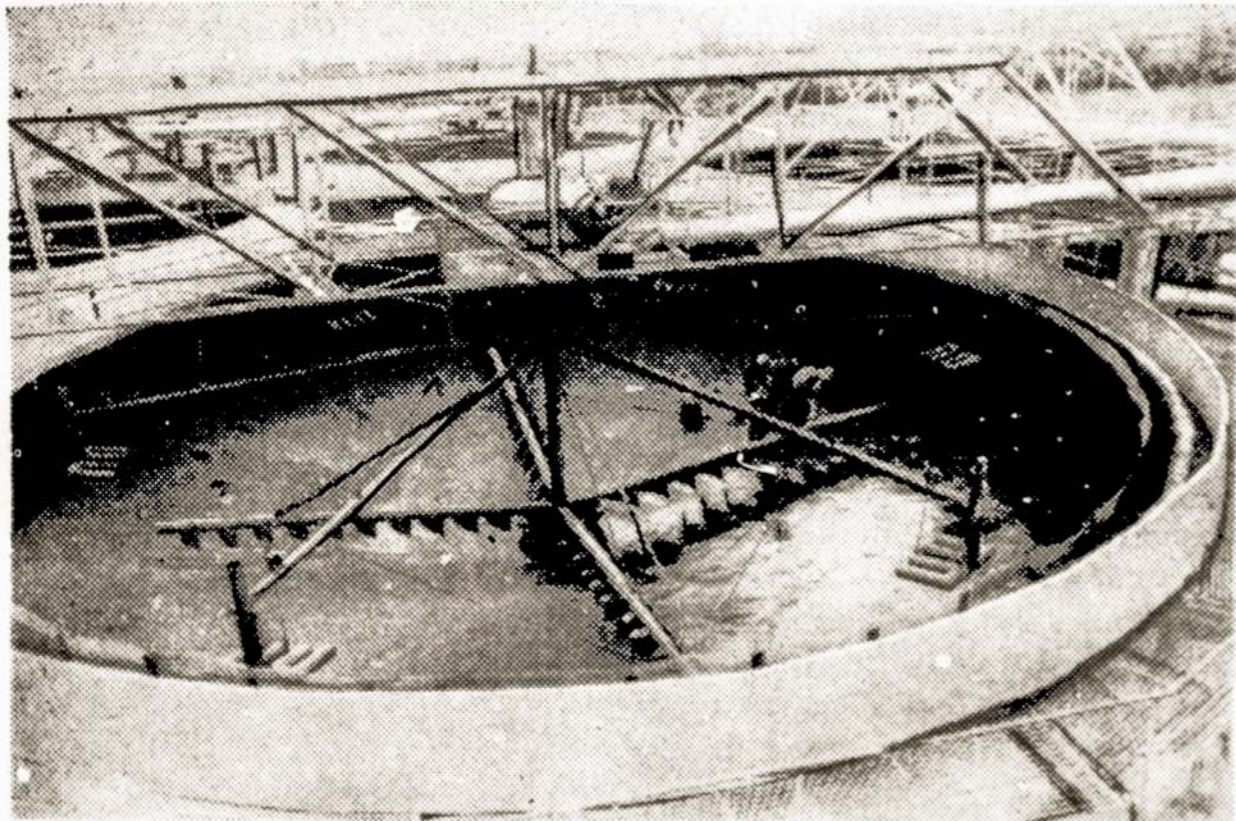
Dabartinis kvartalas užstatytas devynioliktojo šimtmečio antroje pusėje. Pastatų rūsiuose bei jų liekanose randama vertingų iškasenų: namų apyvokos daiktų, keraminių apdailos dirbinių, įvairių šukų.

Vieną iš paskutinių laikų rastų skulptūrų užtikino vyriausiasis projekto architektas Rimgaudas Miliukštis, o kitą — iš namo rūsio griuvėsių iškraptė vyriausiasis specialistas Albinas Dereškevičius. Kadangi žemės sluoksnis priskiriamas XVII šimtmečio viduriui, tai abu radiniai turi nemažą vertę.

Naujais radiniais susidomėjo archeologai ir menotyrininkai. Po jų kruopščių tyrimų bus galima pasakyti, kada minėtos marmuro skulptūros padarytos ir iš kur atvežtos, kieno interjerus Kaune jos puošė, kokia jų meninė vertė.

Menotyrininkai jau apžiūrėjo šias skulptūras ir padarė išvadą, kad tai antikos meistrų kūriniai arba jų kopijos, nes į Kauną jos buvo atgabentos ne vėliau kaip XVII šimtmečio pradžioje.

Vandalinas Junevičius

Tarybų Lietuvoje labai rūpinamasi, kad didelės įmonės neterštų oro ir vandens.

Nuotraukoje: Vandens valymo įrenginiai prie Kėdainių chemijos gamyklos.

GROŽI—Į KIEKVIENUS NAMUS

Siemetinio aplinkos tvarkymo konkurso Merkinės apylinkėje laureatais tapo pensininkai Paulina ir Juozas Prakapai. Prie jų namo pritvirtinta lentelė "Gražiausia apylinkės sodyba".

Keturi šimtai kiemų Merkinės miestelyje, bet Prakapų sodyba surasi iškart. Kiemelį puošia gamtos išradimai išgražinti akmenys, žalios vejės kilimas, gyvatvorių juostos. Senasis Prakapas, ilgus metus išdirbęs Merkinės tarybiniame ūkyje staliumi, ir dabar nesiskiria su obliumi, kalnu. Dailiais ornamentais jis išgražino namelio langus, priemenę, mansardą. Užsukti į namus svetingai kviečia medžio Vilnis, 1984 spalio 25

skulptūra.

Priziūrėti sodybą, palaikyti idealią tvarką ir švarą seniesiems Prakapams padeda kartu gyvenantys dukra Ona, vietos ambulatorijos medicinos sesuo, ir žentas Leonas Mildažis, Merkinės tarybinio ūkio inžinierius.

— Pastaraisiais metais Merkinės miestelis gerokai pagražėjo, — sako apylinkės tarybos pirmininkas Tadas Guzas. — Čia rengiamos aplinkos apsaugos, tvarkos ir švartos savaitės. Gyventojai, kurie gražiausiai tvarko savo sodybas, puošia buitį, viešai pagerbiami, jiems įteikiamos premijos, atminimo prizai.

Truputis iš fizkultūrininkų dienos Palangoje

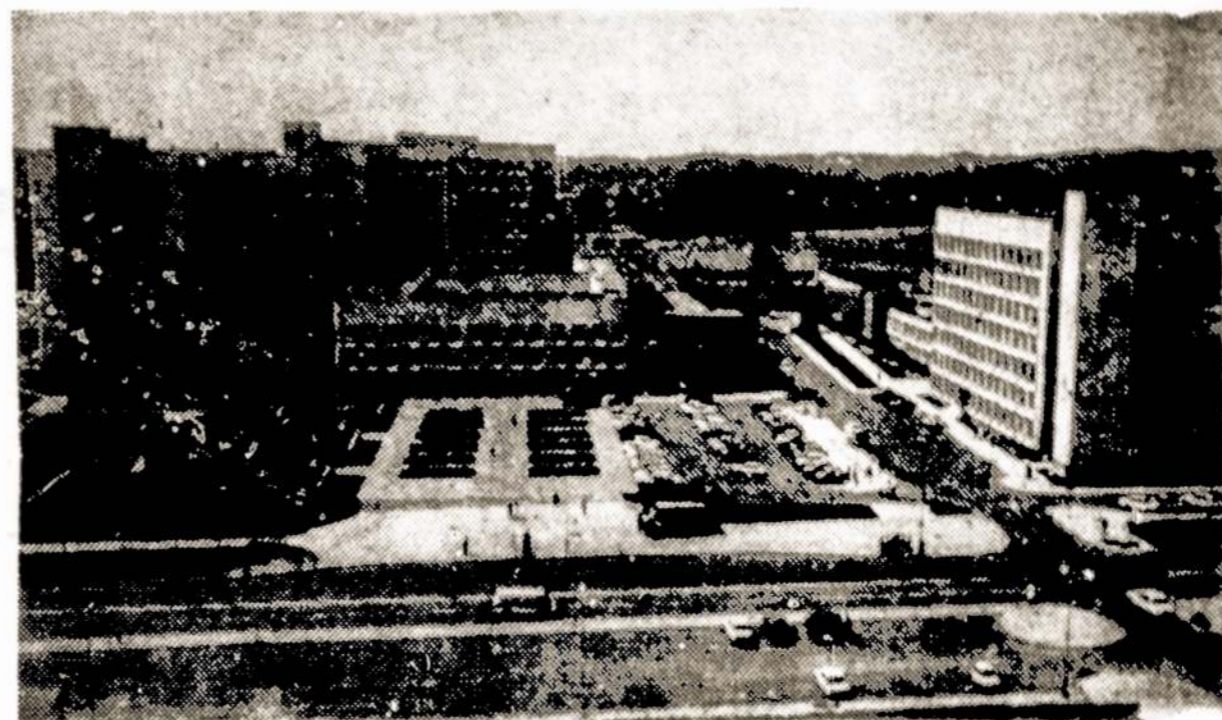
Nors Palangos padangę dar gaubė sunkūs debesys, jūros pakrantėje jau ankstų rytą buvo smagu — ošiančios bangos ir plažė sklindanti disko muzika akomponavo keliems šimtams žmonių, intensyviai besimankštinančių pagal ritminės gimnastikos pratimų kompleksą. Smagiai kilnojosi rankos ir kojos, skaisčiu raudoniu pražydo veidai, ir vis daugiau žiūrovų stojo į sportuojančių būrį. O po gerą pusvalandį trukusių užsiemimų ne vienas prisipažino pirmą sykį taip mankštintis ir prašė pratyboms vadovavusią žinomą šios aktyvios kūno kultūros formos propaguotoją, Lietuvos veterinarijos akademijos dėstytoją J. Mesniūnienę patarimų.

Mankšta pajūryje buvo tik daugelio renginių, skirtų Fizkultūrininkų dienai, įžanga — iki vėlyvo vakaro kurorte netilo varžybų šur-

mulys. Bėgimo entuziastai lenktyniavo "sveikatos" distancijoje. Daug jėgų ir vikrumo pareikalavo kliūčių ruožas, emocijų nestigo krepšinio, teniso, šachmatų "žaibo" varžybose. Žiūrovai negailėjo plojimų bėgimo Liepoja — Palanga dalyviams, "Gintarinės pasagos" jėjimo varžybų nugalėtojams.

— Fizkultūrininkų dienos ruošėmės iš anksto, — pasakojo Palangos miesto kūno kultūros ir sporto komiteto pirmininkas B. Kepenis. — Sutvarkėme 16000 metrų ilgio "sveikatos" trasą, jos pabaigoje — Vanagupėje — įrengėme sportinių prietaisų miestelį, kliūčių ruožą. Manau, kad tie keli tūkstančiai žmonių, pabuvoję šventiniuose renginiuose, tikrai neapsiriko.

Kiekvieną rytą 8 valandą žmonės renkasi prie tilto. S. Alytis

Pirmuosius pacientus priėmė respublikinis inkstų persodinimo centras, pastatytas Vilniuje, Santariškių sveikatos miestelyje. Šiuo korpusu užbaigta statyti naujoji respublikinė klinikinė ligoninė, galinti vienu metu priimti tūkstantį ligonių.

Transplantologija — viena jauniausių medicinos šakų — savo biografiją Lietuvoje pradėjo prieš 14 metų. Per tą laiką atlikta daugiau kaip 400 inkstų persodinimo operacijų. Iki šiol tokios operacijos buvo daromos Vilniaus miesto klinikinėje ligoninėje. Dabar, pastačius specializuotą centrą, pasakė respublikinės ligoninės vyriausiasis gydytojas V. Zygas, sudarytos galimybės žymiai išplėsti šios srities praktinę pagalbą. Čia bus ne tik persodinti inkstai ligoniams, bet ir atliekamos sudėtingiausios inkstų rekonstrukcijos operacijos. Naujame dviejų aukštų korpusuose įrengti inkstų funkcinės diagnostikos kabinetai, laboratorijos, dvi didelės operacinės, jaukios palatos.

Nuotraukoje: Naujoji respublikinė klinikinė ligoninė.

M. Baranausko nuotrauka

VALGYKLA PRIE JAVŲ LAUKO

Apie pusiaudienį karštis kombainu tiesiog dusino. Pagaliau! Kombainininkai lipo iš kabinų ir glaudžiu būreliu patraukė į namelį ant ratų. Čia vieni patogiau išsitiesė ant suolo, kiti plovėsi rankas, tretė vartė laikraščius.

— Bulvės atauš, — pajuokavo šeimininkė.

Vyras draugiškai besišnekučiuodami susėdo už stalo.

Tokį vaizdą per pietų, pavakarių metą visada galima pamatyti Kupiškio rajono Byčių ir Antašavos kolūkiuose. Čia kartu su kombainininkais keliauja ir nameliai-valgyklos ant ratų.

Nameliose yra viskas. Čia per pietų pertrauką gali ir įkainius sužinoti, ir koks tavo dienos išdirbis, ir kiek uždirbai. Garbingiausioje vietoje — tądien pirmaujančių vardai. Pavalgęs gali paskaityti naujausius laikraščius, truputėlį atsipūsti. O kadangi abu ūkiai tarpusavyje lenktyniauja, tai ir pasmalsauti įdomu, sustojus prie stendo, kaip sekasi kaimynams.

R. Ramutis

Dailininkė Rita Budavičiūtė dirba Panevėžio "Lino" gamybinio susivienijimo meno dirbtuvėse. Ji kuria audinių marginimo raštus. Rita pradėjo dirbti baigusi Kauno Stepo Žuko taikomosios dailės technikumą. Dabar ji dirbdama toliau mokosi Vilniaus Dailės instituto neakivaizdiniame skyriuje.

Nuotraukoje: Dailininkė Rita Budavičiūtė kuria naujus marginimo raštus. V. Brajo nuotrauka

Pasidairius po Lietuvos kaimus

— Kedainių rajone gyvulininkystės fermų apžiūros komisija gerai įvertino "Rytų aušros" kolūkio kompleksinės gamybinių pastatų remonto brigados darbą. Gyvulininkystės fermas jie žiemai pradėjo ruošti dar pirmajame pusmetyje. Remontininkai išlaltino sienas, pakeitė šildymo vandentiekio vamzdžius, sutvarkė girdyklas ir ędžias, suregulavo pieno linijas.

— Šilutės rajono ūkių žemdirbiai dviem savaitėmis anksčiau negu buvo planuota įvykdė žolės miltų gamybos metinius planus. Iš Nemuno deltos užliejamų pievų respublikos kombinuotųjų pašarų pramonės įmonėms ir savo poreikiams jie paruošė bemaž 54 tūkstančius tonų žaliųjų granulių.

— Molėtų rajone Balninkų kolūkyje pirmą kartą šiemet žiemkenčiai prieš sėją buvo tręšiami amoniako vandeniu. Atsėliuojamuose plotuose į hektarą buvo įterpiama po 200-250 kilogramų skystų azotinių trąšų.

— Ūkių bandas šiemet papildė 7,650 Lietuvos juodmargių ir žaliųjų bei daugiau kaip 30 tūkstančių veislinių kiaulių. Iš viso šiemet už respublikos ribų parduota beveik 30 tūkstančių galvijų, per 15 tūkstančių kiaulių.

— Šiaulių rajono kolūkis "Už taiką" kasmet augina 90 ha kmynų stiebai maišomi su skystu mėšlu ir naudojami laukams tręšti. Šis būdas padės ne tik sutaupyti šiaudų, bet ir padidės mėšlo išteklius.

— Prieš keletą metų Klaipėdos rajono "Jaunosios gvardijos" kolūkio ribose buvo pradėta statyti Agluomėnų tarpukinė gyvulininkystės įmonė. O šiandien aplink naujai baltuojančius pastatus driekiasi asfaltuoti takai ir aikštelės, vejos su žydinčiomis gėlėmis.

— Gargžduose, kur baigiasi miestas ir prasideda Saulažolių gyvenvietė, iškilo dar vienas pastatas — penktasis vaikų lopšelis-darželis "Buratinas".

Paruošė S. J. J.

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerbiami draugai:

Šį kartą noriu parašyti prisiminimą, kaip blogos valios žmogus, o gal ir kažkieno užverbuotas, sužlugdė, dar kai Pensylvanijoje gyvenau, pažangių lietuvių draugišką Vėženiškių klubą, į kurį ir aš daug dėjavau savo triūso.

Klubas buvo nedidelis, neturėjo nė šimto narių. Bet buvome visi pažangūs žmonės, mėgome pažangius laikraščius ir knygas. Ypač aktyviai dalyvaudome darbininkų revoliuciniuose minėjimuose, kaip Pirmos Gegužės demonstracijose, Tarptautinės Moterų dienos minėjime, Spalio Didžiosios revoliucijos... Žinoma, klubas atskirai šių minėjimų nepajėgdavome suruošti. Eidavome pas amerikiečių ruošiamus ir per mingus drauge su jais skanduo davome darbininkiškus šūkius.

Klubas versdavosi iš ruošiamų piknikų, parengimų bei kokiam klubo nariui suruoštų vardinių. Pelno iš šių parengimų beveik nebūdavo, kai susirinkdavome mažiau kaip šimtas narių. O be to dar, ne visi nariai į šiuos renginius ateidavo, bet kai vedusieji atsivedavo savo žmonas, tai susirinkdavome virš šimto. Jeigu kai kada likdavo pelno, klubo nariai vieninai nutardome pasiūsti paramos pažangiai spaudai ar kokiam kitam svarbiam pažangiam reikalui.

Būdavo smagu klube veikti, ypač, kad narių susiklausymas buvo kuo pavyzdingiausias. Narių susirinkimuose rietenų beveik nebūdavo. O jeigu į klubą įstodavo koks naujas natys, visi džiaugdavo rėdės.

Taip ir gyvavome keletą metų. Bet štai nei iš šio, nei iš to miestelyje atsiradęs toks Algis, pavardės nebeatsimenu, įstojo į klubą. Palyginus su klubo nariu jau subrendusiu amžiumi, buvo dar jaunas, vos dvidešimties metų. Iš pažiūros, gražiai nuaugęs kaip atletas. Protiniu atžvilgiu irgi nedurnas. Kur nebuves vis ikinibės į laikraštį ar kokią knygą. Pradžioje, kelis mėnesius, buvo gana kuklus. Kai apsiprato su mumis, pradėjo klubo veikloje aktyvėti ir gana sumaniai. Jo iniciatyva net kelis

kartus buvom atsikvietę kalbėtojų iš kitų miestelių, o vieną kartą net iš Niujorko. Buvo ko pasidžiaugti šio jauno žmogaus aktyvumu ir sumanumu.

Jis gyvena pas mano gerą pažįstamą, išsinuomavęs kambarėlį. Kartą nuėjau pas jį pasišnekėti ir pasisemti iš jo žinojimo. Bet mano laimei jo neradau namie. Teko tas vakaras praleisti su jo šeimininkais nedideliame kukliame frontruimyje. Šnekantis užsiminiau ir apie jų "burdingierių", tą Algį.

— Šaunus vyras, ar ne? Klubą kaip ant mielių pagyvino, — pasidžiaugiau jiems.

— Dar per anksti žmogų įvertinti, dar neišbandytas, — mano pažįstamo žmona, pirm atvykstant Amerikon, Lietuvoje Smetonos metais baigusi keturias gimnazijos klases, mane įspėjo, — gali būti, kad čia jo tik pirmas etapas.

Supratau, kad dar per anksti žmogų įvertinti, kad dar neišbandytas, bet apie koki "etapą" ji sakė, nesupratau nė velnio.

Tik po gero pusmečio, kai tas mūsų klubo aktyvus narys Algis pradėjo tarp klubo narių varinėti visokias intrigėles, pletkelius, užuominas prieš vieną ar kitą narį ir kelti tarp klubo narių nesantįką, pradėjau prisiminti ką ta mano pažįstamo žmona, Lietuvoje baigus keturias gimnazijos klases, kalbėjo apie naujojo klubo nario Algio "pirmąjį etapą". O kai tas gražiai nuaugęs kaip atletas, mėgstantis laikraščius ir knygas Algis mūsų klubo narius supjudė vieną prieš kitą ir klubas žlugo, mano pažįstamo žmona, susitikus gatvėje, man tyliai vėl pasakė:

— To žmogaus antras etapas buvo klubo narius vienus su kitais supjudyti, kad klubas sužlugtų.

— Taip, sutinku, — sutikau su jos tais "etapais", — bet kokia jam nauda, kad klubą sužlugdė. Klubas pinigų neturėjo ir jis nė cento nenusinešė.

— Drauge, — moteris šypsojosi, — jis blogos valios žmonių buvo užverbuotas, kad pažangų klubą sužlugdytų. Ir kaip matei, dirbo labai gudriai. Pirmučiausia, kad įsigijus narių simpatiją, o paskui juos supjudyti.

Toliau ji man papasakojo, kad blogos valios užverbuoti asmenys organizacijų ardymui, net neįstoja į organizaciją, o tik organizacijos silpnėsio proto nariams asmeniškai pakiša blogas nuomones, kad jie narių susirinkimuose jas keltų ir iš to pradėtų vystytis tarp narių

nesutikimas.

Tai buvo man didelė pamokanti paskaita, kaip reikia saugotis neišbandytų bei blogos valios žmonių organizacijose.

Sis įvykis, mieli draugai, įvyko išvakarėse makartistinės isterijos. Skaitytojas

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF

FIGHT-BACK AGAINST MEDICARE CUTBACKS

The National Council of Senior Citizens (NCSC) and the American Association of Retired Persons (AARP) have mobilized their members for an all-out campaign against additional Medicare cutbacks, and for a bill to curb medical care inflation.

The "Ukrainian News" states that they have urged Congress to reject further cuts in Medicare and, instead, enact legislation sponsored by Sens. Edward M. Kennedy and Richard A. Gephardt, which would encourage states to develop comprehensive health cost containment programs, and place a cap on doctors' fees.

SENIORS OUTRAGED AT SENATE-PASSED BILL

The Senate has already passed a deficit reduction bill which was expected to go before a House-Senate conference that calls for more than \$9 BILLION IN MEDICARE CUTS OVER THE NEXT THREE YEARS; more than half of which will be achieved by increasing costs to beneficiaries.

NCSC Executive Director William R. Hutton said the Senate Bill would remove the current cap on premiums for Medicare insurance. Now \$14.60 a month, it could be DOUBLED by 1890. Further:

It would freeze Medicare reimbursement to doctors, but would not prevent them from shifting extra fees to their Medicare patients.

Would raise the amount of the deductible patients must pay under Medicare. Now \$75, it would reach \$86 by 1987.

Would reduce payment to home health agencies for medical equipment, such as walkers and wheelchairs, from 100 percent to 80 percent.

Would delay eligibility for Medicare benefits until the first day of the month AFTER a person turns 65.

SENIORS NOT TAKING TO ROCKING CHAIRS

The stereotype picture of the elderly sitting contentedly on the front porch in their rocker is NOT the typical 1984 senior citizen. The NCSC is engaged in a letter-writing and calling-in campaign to senators, urging the defeat of Medicare cuts. Hutton said "the proposed Medicare cutbacks, coming in top of the drastic cuts that have already been made in the Medicare program show that the Administration is CONTINUING TO HACK AWAY AT PROGRAMS SERVING THE ELDERLY AND THE NEEDY as a means of reducing the enormous budget deficit.

"That deficit is the result of enormous tax cuts for the wealthy, to corporations, and wasteful military spending and all older Americans know it."

The Seniors are on the march, and their militancy is directed against the anti-people Reagan Administration, and the spineless Congressmen — Republican AND Democrat — who have created such havoc and misery for the people these last three and one-half years.

REAGAN MUST NOT WIN! THE REACTIONARY CONGRESSMEN MUST BE REPLACED by men who will not wear computers for hearts.

1985 must usher in a year of the people, by the people and for the people. — Not corporations! Vote Democrat!

CONGRESSMEN OPPOSE SOCIALIZED MEDICINE

Ironically, for a country that prides itself on being No. 1 in the number of cars per household, the most TV and stereo sets, the highest standard of living, it lags far behind even NEWLY-EMERGED INDEPENDENT NATIONS in a national health care for its citizens, as Nicaragua, No. Korea, No. Vietnam! All of which have free education, free hospitalization, free medical care. It can, of course, be argued that they do not have baseball!

Congressmen who are traumatized at the mere mention of socialized medicine are the first to avail themselves of FREE HOSPITALIZATION at Walter Reed Hospital. (Not even the President is averse to availing himself of this "socialized" institution.) Whatever name THEY may call it, this IS "socialized" medicine. Yet, these over-rated and over-paid servants of the people, who long ago have ceased to represent the people, are outraged at the thought of the poor demanding the same rights as their elected "servants."

LUPE LOZANO CARRIES ON

Fourteen months ago, Rudy Lozano, 31 year old political activist, labor organizer and member of Mayor Harold Washington's transition team, was shot dead in his home by Gregory Escobar. A month after this assassination, arsonists burned down the family garage even though a police cruiser was sitting across the street, day and night!

Lupe Lozano, his widow, was persuaded to move in with relatives for six months, but has returned to her home on West 25th St., as she said she feels closer to her husband, and intends to carry on his memory.

The Lozano home seems to be a shrine to Rudy Lozano's memory. His likeness appears on a memorial poster on the front door. Inside, are posters with Lozano promoting Hispanic voter registration, posters from his unsuccessful 1983 aldermanic campaign, and pamphlets from memorial services.

Nukelta i 9 pusl.
Vilnis, 1984 spalio 25

Atkelta is 8 pusl.

Although Lupe Lozano was born and raised on Chicago's largely Hispanic West side, and graduated from Harrison High School, she feels that if she is to assume a leadership role, she must have more education. She has enrolled at a Junior college — after 13 years as a homemaker, mother, wife. It will be difficult, but she is determined to carry on in her husband's memory. She has been offered several different positions at City Hall, but has turned them down, as she feels that **she belongs in the community**, helping organize people, helping register voters, and **helping the undocumented who are too frightened to even open the door when someone knocks**. The community wholeheartedly supports her endeavors.

CITY COUNCIL MAJORITY HOLDS CHICAGO HOSTAGE

Twenty-nine members of the Chicago City Council have conspired to delay the \$1.5 million O'Hare Airport Expansion Project, which would provide nearly 3,000 jobs, and enhance the economic viability of Chicago in order to make Chicago lose everything big and good which might reflect positively on Mayor Washington. They are dedicated to the **FAILURE OF THIS MAYOR** regardless of who is hurt — even the **"ENTIRE CITY!"** Vernon Jarret — Chicago Sun Times, Sept. 23rd, reminded the people that Edmund Burke, who was a member of the British Parliament, but a friend of the American colonists, declared "that the only thing necessary for the **triumph of evil is for good men to do nothing.**"

The people of Chicago have remained silent far too long — and even more ironic — the business leaders who have remained silent far too long — and even more ironic — the business leaders who have always been so vocal about Chicago's reputation as the "City that works" are as quiet as the proverbial church mouse.

It is time that an aroused citizenry put Messrs. Burke and Vrdolyak, and their "immoral majority" in their place, so that the City of Chicago can start functioning once more as a "free" city and not as a hostage of Burke, Vrdolyak and Co.

REAGAN'S OPTIMISTIC POLLS

Glowing reports from President Reagan's "Alice in Wonderland" Public Relations Office proclaim the great lead of President Ronald Reagan over his opponent Walter Mondale. But this optimism may be viewed in the same light as the absence of unemployment, hunger in the land, according to Reagan and his polls.

This optimism is misleading, as his pollsters have NOT included the hundreds of thousands of Blacks who have been registered in the South for the first time because of Rev. Jesse Jackson's drive.

Omitted, also, are the tens of thousands registered by the NAACP, the Gray Panthers, (a Senior citizens' group) — the ERA, the Latinos and other minority groups who will not be "taken in" by the phony commercials beamed at them via TV. They KNOW they have NOT BEEN BETTER OFF DURING Reagan's ADMINIS- Vilnis, 1984 spalio 25

TRATION:

Reagan has, also, alienated the hundreds of thousands of veterans who served their country willingly, or unwillingly, in the Vietnam and Korean wars only to face disillusionment when seeking their rightful compensation for effects of radiation, Agent Orange, etc. **They will gain some slight consolation by voting Democrat on Nov. 6th!**

The handicapped, the disabled, whose budgets have been mercilessly slashed by Reagan, will vote even if forced to enter the voting booths seated in wheelchairs, or supported by walkers and canes. Reagan's millionaire and billionaire friends are spending money to make Reagan sound like a winner and to erase the memories of farm auctions, the evictions, the millions roaming aimlessly searching for that elusive job, but the people **WILL NOT BE FOOLED IN 1984**, as they were fooled in 1980. By seeking to rid themselves of Carter, they voted in a successor that makes Carter seem a "moderate."

The people of America and the world deserve to breathe freely once more — freed of the threat of universal incineration in the nuclear war — freed of the back-breathing military spending for "defense" — freed of the fear of involvement in the affair of Control and Latin America. **VOTE FOR PEACE! VOTE DEMOCRAT! REAGAN HAS GOTTA GO!**

MUHAMMED ALI'S OPPONENT

During his reign as three times world champion, Muhammed Ali has always taken on all contenders with the utmost confidence. Now, however, his opponent is not in the ring. It is Parkinson's disease.

To the world, Ali is more than just a boxer. He is a man of principle, who speaks his mind and is held up as a model for all Black youths. He admonished the youth that the road to success in boxing is attained by only a few, and that education is one of the most important things in their lives.

Ali refused to serve in the U. S. armed forces during the Vietnam War because as a Muslim he would not kill. For this, he was stripped of his crown, and for 43 months was prevented from boxing, when he was at the peak of his abilities. He, however, refused to "cave in" to all the pressure because as he said, "he chose to turn down millions for a PRINCIPLE" and set the tone for thousands who followed his example of resistance. Ali is confident that he will "lick this thing" and the wishes of countless fans are with him in the most important bout of his life.

CON ARTISTS AND THE ELDERLY

Every year, the elderly are warned against the con artists who swarm like locusts whenever they feel a naive and trusting victim is in their frasp. A 76 year-old widower paid a contractor \$40,000 in CASH to replace the chimney on his modest South side home. The job was worth about \$350. He filed a complaint with the better Business Bureau, NOT because of the price, but because the contractor had **renege on his promise to give him a 10-pound ham!**

A home improvement company, **Central Home Improvement Contractors**, made headlines for allegedly bilking an 81 year-old

widower out of \$50,000 for unnecessary plumbing work and a 72 year-old senior out of \$43,000 for spraying "sealant" on the outside of her two flat building because of "CANCER OF THE BRICK!"

In the third case a 82 year-old widow almost lost \$50,000 for a \$150 plumbing job. Only quick thinking on the part of the bank guard who became suspicious when she tried to withdraw the money, saved her from the fate of the other two victims.

WARNINGS TO ELDERLY

The Cook County State's Attorney's office offers the following advice to ward off consumer fraud:

1. Don't allow ANYONE you don't know into your home to inspect anything.
2. Refuse offers by phone, or from door-to-door salespeople for free inspections.
3. Don't use repairmen you don't know, unless recommended by a friend or neighbor.
4. When you have a repairman in the house, have someone at home. If the repairman is in the basement, stay with him so he cannot wreck your furnace and tell you it needs repairing.
5. Don't sign a contract with anyone. Have someone as a witness — a friend or relative.
6. Be careful **what you are signing**. Many thought they were signing an estimate which turned out to be a binding contract.
7. Don't let repairmen pressure you to get the job done as quickly as possible. And finally remember, that anything that seems too good to be true — usually is!

Laiškai

WASHINGTON, ILL.

Dear Nellie — Sorry to be so late in replying. I've just gone through piles of photographs. Nothing of me posing alone. If I ever had any, I must have given them all away.

What's there to write about Peoria? Ever since Mr. and Mrs. Shatkus passed away years ago, there is no contact here now. I'm still in therapy — trying to activate these stubborn muscles to be able to walk without support. Considering what the docs had to contend with, I guess I should be thankful. There are pluses and minuses; main thing, no pain after what I had to put up with. No doubt you've got your hands full, so keep busy and many thanks for the cards and notes, to Tony Litvin the same.

Antoinette Gerdus

HOT ARIZONA—Phoenix

Dear Nellie De Schaaf — Here I am with my donation \$100.00 for the album. Don't you go on your vacation. Too many people on the highways. There are some crazy drivers! Wishing you many happy days with lots of sunshine.

Joe Koll

LOMBARD, ILL.

Dear Friends — All the comforting words of sympathy and understanding during a most difficult time in my life are appreciated.

Frank's association with the Lithuanian organizations, even the LKM Chorus years ago, and so many friends, made his life a happier one.

In his memory, I wish to donate \$100.00 to Vilnis. Most sincerely,

Jessie Vesely

SAN LEANDRO, CAL.

Enclosed is \$25 for the enclosed ad for the album. Sonia Kaross is writing about my husband. He had a bad fall on May 26th and did not feel very well after that. On Sept. 7th he passed away without any warning from a heart attack. He has had several heart attacks since 1982. Was hospitalized three times but always recovered. This time he just went out, like shutting off the light. I will truly miss him after being together for 57 years. Best regards to all at Vilnis.

Violet Taraskiene-Trask

N. MIAMI BEACH, FLA.

Dear Nell — Hi! I'm still going strong, but since the club closed in Miami there is nothing to write about.

In the last month — August — three of our former members and Vilnis subscribers have died. First, Olga Shimkus, then Mitzi Bovinas and now Mary Kvetkas. It is very sad. About half of our friends have died. Some moved back north to be with their children. So there are very few of us left, and most of those are inactive due to failing health. I'm enclosing \$10 in memory of Mary Kvetkas. Best wishes to all at Vilnis.

Margie Novitski

LOS ANGELES, CAL.

Aš siunčiu šimtą dolerių už siuntinėjimą laikraščiui. Jei jau laikas prenumeratą atnaujinti, tai paimkit iš šio, ir kas liks, tai bus auka "Vilniai". Nėra nieko naujo pas mus. Aš esu labai prastoj padėty su sveikata, bet kad ir lovoj gulėdama noriu paskaityt, kas dedasi pasaulyje.

Daugiau negaliu parašyt, nes negaliu ilgai sėdēt prie mašinėlės. Klausimas ar galėsit mano raštą suprast. Kaip gausit šį laišką, tai praneškite man, kad gavot, nes kartais žūsta kelionėj.

Draugiškai,

Anna Bernat

SO. BOSTON, MASS.

Gerbiami "Vilnies" Darbuotojai — Aš įdedu čekį \$20 ir savo vyro paveikslą Jono Žekonio liūdno 20 metų prisiminimo.

Jis mirė 1965 rugsėjo 22 d. ilgos ligos kankintas. Prašė mane, kad būtų sudegintas. Mes gyvenam Miami, Fla. Jo pelenus parvežiau į Boston, Mass. ir palaidojome kapinėse. Aš negaliu užmiršti tos liūdno dienos. Mano sveikata jau pasilpnėjo. Sunku rašyt ir skaityt. Akys nusilpnėjo. Senatvė atėjo. Aš esu gimus 1896 sausio 22 dieną Lietuvoje. Tėvelis mokino rašyti ir skaityt. Tėveliai gyveno Anykščiuose.

Helen Žekonis

HEMET, CAL.

Gerbiami Draugai — Tik neseniai su žmona sugrįžome iš 15 dienų kelionės po Lietuvą. Sutikome daug draugų ir giminių Lietuvoje. Vilniuje turime gerų draugų, bet stokojo laiko su visais susitikti.

"Tėviškės" draugiškos darbuotojų sutikimas ir draugiškos paslaugos liks amžinai neužmirštamos. Siunčiu "Vilnies" 65 metų albumui trumpą rašinėį ir \$50 čekį. Trumpais bruožais prisiminiau "Vilnies" nueitą kelią ir jos sunkius laikus. Viso geriausio.

W. Raila

9

VIKTORAS REPEČKA

1984 rugsėjo Humana ligoninėje St. Petersburg, Fla., mirė Viktoras Repečka, gyvenęs Kenneth City, Fla., sulaukęs 92 metų amžiaus.

Giliume liūdesyje likus žmona Millie, dukrelė Diana, žentas George Listewich, Worcester, Mass., brolis Steponas Lietuvoje, Artima pusseserė Frances Mažylienė, Brooklyn, N. Y., ir kiti artimieji.

VIKTORAS REPEČKA

Pirmadienį, rugsėjo 17 dieną R. Lee Williams šermininėje Viktoro Repečkos karstas skendo gėlėse. Skaitlingai atsilankė artimieji, organizacijų nariai ir asmeniškai draugai. Aldona Aleknienė pasakė atsisveikinimo kalbą. Ji apibūdino velionio neuitą gražų gyvenimo kelią. Užbaigė su Seno Vinco poema "Paskutinis atsisveikinimas". Solistas Kuzmickas šermininėje sudainavo nežinomo autoriaus dainą ir kapinėse "Ko liūdi, berželi".

Palaidotas Memorial Park kapinėse Mauzoliejume St. Petersburg.

Velionis Viktoras Repečka gimė 1891 metais ūkininko šeimoje. Turėjo du brolius. Motinai mirus tėvas vedė antrą kartą. Padėjus šeimai sunku buvo verstis ir vyresnysis brolis Petras emigravo į Ameriką. Vėliau 1911 metais ir Viktoras atvyko pas brolių Petrą į Brooklyn, N. Y. Po kiek laiko persikėlė į Lowell, Mass. 1915 m. susipažino su Antose Švilpauskaite ir susitokė.

Viktoras 1924 metais Worcester, Mass., įsigijo avalynės parduotuves ir per daugelį metų sėkmingai prekiaavo iki išėjo į pensiją. Tuomet persikėlė gyventi į Kenneth City, Fla.

Džiaugėsi naujoje aplinkoje, gražiai įsikūrė. Deja, žmona sunkiai susirgo 1965 m. — mirė. Teko sunkiai pergyventi sielvartą ir rūpesčius.

Pagaliau 1966 m. Viktoras sukūrė šeimos židinį su Millie Sabaliauskaitė-Wilkinson. Tuo laiku St. Petersburg buvo stipri aktyvi pažangi veikla. Viktoras su Millie įsirašė į LLD 45 kp. "Dainos mylėtojų" chorą ir vėliau į Lietuvių Vyresniųjų Piliesių klubą. Aktyviai dalyvavo iki sveikata leido. Buvo draugiš-

kas malonaus charakterio ir su visais gražiai sugyveno.

Skaitė pažangią spaudą "Vilni" ir "Laisvę" ir finansiškai parėmė. Liūdna, kad mūsų tautiečių eilėse taip žymiai mažėja.

Gili užuojauta visiems artimiesiems.

A. Aleknienė

ST. PETERSBURG, FLA.

Lietuvių Piliesių klubo narių susirinkimas įvyko spalio 6 dieną. Prezidentas V. Bunkus pranešė, kad visi darbai atlikti taip, kaip buvo nutarta, Klubas tvarkosi labai gerai.

GERA TALKA

Džiugu, kad Klubo nariai neatsisako nuo darbo. Juozas ir Bronė Vaitkai sutvarkė darželį, nuplovė langus ir ainingus. S. Kuzmickas nudažė tvorelę. Virtuvę sutvarkė V. Kuzmickienė, Stella Dareška, Helen Siauris ir Aldona Aleknienė. Stalus ir kėdes nuplovė Banny ir Mary Brenan, M. Šarkiūnienė, L. M. Orentai, V. Budronienė, F. Habala, P. Alekna, V. Bunkus. Sezonui ir susirinkimams Klubas

paruoštas kaip reikiant.

Po susirinkimo pavalgėm pietus, kuriuos paruošė V. Kuzmickienė, S. Daraška ir H. Siauris. Žinių pranešėja A. Aleknienė pranešė, jog susirinkime yra svečių iš New Port Riche, Fla., taip pat vietinių. Šiauriečių nebuvo, nes dar per anksti.

PROGRAMA

Po susirinkimo rutinos V. Bunkus pakvietė Elena Janulytę papasakoti, kaip praleido atostogas Kanadoje. Elena papasakojo, jog vieta, kur atostogavo — labai graži, laiką leido nenuobodžiaudama, dabar vėl stosi į darbą mokytį chorą. Po jos kalbos choras sudainavo penkias dainas. Sudainavo labai gerai, nors dar ne visi choristai grįžė iš atostogų.

LIGONIAI

Serga mūsų dvi choristės — E. Dudienė ir E. Repečkienė. Vis dar nesveikuoja R. Janulis. Larry Streck ir A. Mikalajūnienė gydosi namie.

Linkiu visiems pasveikti ir grįžti prie darbo. S. K.

Tarpe mūsų

— Laikraščiu sveikinimų per "Vilnies" jubiliejinį albumą, kuris išeis kitais metais, suplaukė daugiau, negu buvo tikėtasi. Už tai tenka didelis nuopelnas detroitietei St. Masytei, petersburgiečiams V. Bunkui ir St. Kuzmickui. Jie, rinkdami sveikinimus, išties stropiai dirbo.

— "Vilnies" vėjus, kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet prasidėjo spalio 1 dieną. Nemaža skaitytojų atsinaujina prenumeratas pirm prasidedant vėjui, bet nemaža ir per vaju. Neatsinaujinusieji matykite savo vājninukus.

— Gal mažai kas įsivaizduoja kokiomis bėdomis dėl sveikatos sunegalavimo yra apnikti Helen Bordner su jos vyru Robert. Nors amžiumi turėtų būti dar pajėgūs, bet nelaimė, kai juos iš visų pusių slegia gydytojai, vaistai, ligoninės. Ryšium su tuo, jų sūnus Robbie netgi negali grįžti į Kanadą studijuoti kolegijoje, reikia būti prie sunegalavusių tėvų.

— Kiek nuo praeito "Vilnies" vėjus skaitytojų sąrašas sutrumpėjo, nesu dar suskaičiavusi. Tik tiek galiu pasakyti, kad per kelis pastaruosius mėnesius giltinė iš skaitytojų tarpo išplėšė keturis aktyvius draugus.

— Alice Jonikienė vis dar Brookmeade slaugymo namuose. Vasarą išeidavo į verandą pasigėrėti gražiomis dienomis ir pakvėpuoti grynu oru. Ateina žiema, turės užsida-ryti kambaryje. Nors jau nebepajėgia parašyti draugams bei draugėms, bet vis tiek nuo jų nekantraudama laukia laiškų.

— Draugė Juodaitienė ir jos dukra Olga puoselėja viltį, kol ateis žiema, dar paspės aplankyti Mary Kirstukiene, gyvenančią Neperville, Ill. Dažnai aimanuodavo: Koks mano gyvenimas; Visi draugai išmirė, klausia ir akys silpnėja. Būdavo gaila senuko.

— Skaitant iš Phoenix, Ariz., ateinančius Della Reuther ir Joe Koll laiškus, atrodo, kad jie neturi problemų. Bet taip nėra. Dellai Reuther buvo sulaužyti kaulai automobilio avarijoje, Joe Koll žmoną ištiko insultas (stroke), vos

gali pavaikščioti. Laimė, kad dukte LaVerno, mokytojaujanči vidurinėje mokykloje, padeda tėvams namuose.

— Indianoje gyvenęs George Ragauskas mirė 1981 metais. Jo anūkė Sophie Pinto, gyvenanti East Chicago, Ind., iki dabar vis atnaujina "Vilnies" prenumeratą, pagerbdama savo senelio atminimą. Tai retas pavyzdys, vertas dėmesio kiekvienam jaunosios kartos pažangiečiui.

— Walter Pozer, Folsom, Pa., džiaugiasi apsilankymu su turistine grupe Tarybų Lietuvoje, kur be kitko, aplankė ir savo gimines. Rašo, viešnagė tėvų žemėje jam padarė didelį įspūdį. Kai tik laiko prigriebs, ketina parašyti.

— Iš Washington, Ill., Antoinette Gerdus atsiuntė \$85 vertės čekį ir padalijo taip: \$10 užuojautai mirus Frank Vesely, \$25 sveikinimui per albumą, \$50 "Vilnies" namo stogo pataisymui.

— Helen Pajūnienės, persikėlusios gyventi pas savo dukrą, adresu yra toks: Helen Pajunas, c/o Gregor Poph, 8406 Cottage Grove Ave., Highland, Ind. 46322. Telephone: 1—219—838-0256.

— Neseniai Chicagoje viešėjusi gydytoja M. Tylienė sveikina ją globojusius ir padėjusius susipažinti su Chicago Jokubkas, Petecką ir Urbikus.

— Per pastarąsias kelias vasaras J. Urmonienė su savo bičiuliais, mėgstančiais meškerojoti, dažnai nvykdavo į Decatur, Mich., pas draugus Korens prie gražaus ežero. Šių metų vasarą buvo užsiėmus Chicagoje, vos pora kartų buvo nvykus.

— Annos Jokubauskienės sodely yra net keli medžiai šermukšniai. Nemaža šermukšnio uogų prisiskynė ir S. J. Jokubka. Tenka laukti, jis ne vieną pavaišins šermukšnine.

— Savo laiku, kai senosios kartos lietuviai buvo fiziniai pajėgūs, Chicagos apylinkės miškuose aidėdavo grybautojų lietuviški balsai. Dabar to nebėra. Čia gimusiems, suamerikonėjusiems lietuviams, grybai nebe koks patiekalas.

Nellie

"VILNIES" DIREKCIJOS TARIMAI

Rugsėjo 28 d. įvyko laikraščio "Vilnis" bendrovės direktorių tarybos posėdis, kuriame dalyvavo redaktorai ir administracijos personalas.

Posėdį atidarė direktijos pirmininkė Estelle Bogden ir vedė tvarką. Perskaitytas protokolas ir priimtas.

Pranešta, kad būsimo albumo reikalas gana sparčiai tvarkomas. Suplaukė daug sveikinimų bei skelbimų. Taigi, gautas drg. Dubendrio-Vėšio palikimas \$9,042.49. Taipgi gauta pajamų, neskaitant jubiliejinių sveikinimų \$3,600. Ši karta finansinis raportas skambėjo gražiai.

Pasiruošimas prie jubiliejinio koncerto gana vykusiai eina. Bet dar teks tartis su LDS kėglio nacionalinio turnyro komitetu dėl dienos klausimo.

Sveikinimų pasiuntimas baigtas. Taipgi raštai, kurie turi tilpti albume, jei prisiūs vėliau nustatyto laiko, vargu tilps.

Sekantis posėdis numatyta šaukti spalio 26 d., 1 val. po pietų. Prašau visus direktorius būtinai dalyvauti, nes yra eilė svarbių ir skubių reikalų. Tikiu, kad visi jaus pareigą dalyvauti. Sekr. J. M-nė

Baigtas nemažas darbas

Kuomet pasimatė "Vilnyje" pranešimas, kad sekančiais metais bus tinkamai atžymėta laikraščio "Vilnis" 65 metų gyvavimo jubiliejus ir išleistas albumas, kuriame bus nušviesta laikraščio veikla, tai daugelis reikiškė abejojė, ar bus galima tai įvykdyti. Šiandien darbas jau veik atliktas. Pasiųsta gerokas kiekis raštų, o ypatingai daug sveikinimų bei skelbimų.

Dabar telieka laukti to albumo pasirodymo. Taipgi, kiek žinoma, ruošiamasi prie šaunaus banketo bei koncerto ir laukiama svečių iš Tarybų Lietuvos, kurie padės atlikti vieną iš šauniasių koncertų. Apie tai tenka vėliau ir plačiau parašyti.

Taigi, tie, kurie abejojo, klydo, o dirbusiems reikia palinkėti sėkmės ir toliau kaip rūpestingai dirbti.

Senė

S. J. Jokubkos draugai sveikina iš Brazilijos

Gerbiamas drauge Jokubka: Skaitydami sunkiai pas mus ateinančią lietuvišką spaudą, radom apie Jūsų 75-ųjų metų jubiliejų ir apie Jums suteikimą Lietuvos TSR nusipelnusio žurnalisto garbės vardo.

Mes braziliečiai, paties bendražygiai Brazilijoje, taip pat sveikiname ryšium su Jubiliejumi ir suteikimu Lietuvos TSR nusipelnusio žurnalisto garbės vardo.

Linkime viso kuo geriausio, ir kad tęstum dar ilgus metus taip praklinų spaudos darbą.

Su didele pagarba:

M. Valentienė
Terezė Franskevičienė
Vladas Bukas
S. Pelenis
P. Gedravičius
A. Virbalis

1984 rugsėjo 30
Sao Paulo, Brazilija

Vilnis, 1984 spalio 25

**SEKMADIENĮ LDS 2-ROS
APSKRITIES KUOPŲ
DELEGATŲ KONFERENCIJA**

Dar kartą ir paskutinį primename, kad šį sekmadienį, spalio 28 d., 10 val. ryto, "Vilnius" salėje įvyks LDS 2-ros apskrities konferencija. Prašau visų kuopų sekretorius paraginti savo kuopų narius-delegatus, kad dalyvautų šioje konferencijoje. Pageidaujami ir šiaip, kad ir nedelegatai LDS nariai, kad dalyvautų, nes šioje konferencijoje bus duotas pilnas raportas iš LDS 26 seimo. Raportą pasižadėjo duoti Aldona ir Pranas Olsonai.

Tikimiasi šioje konferencijoje turėti skaitlingą brolišką LDS 7-tos apskrities delegaciją.

Po konferencijos apskrities komitetas ruošiasi visus dalyvius tinkamai pavaišinti.

Lauksime skaitlingo atsilankymo.
LDS 2-ros apskr. komitetas

EX MAINIERIŲ NARIŲ ŽINIAI

Šiuomi noriu priminti, kad Ex Mainierių Draugiško klubo narių susirinkimas įvyks šių metų lapkričio 17 d., 12 val. dieną. Šiame susirinkime tikimasi turėti staigmeną. Antanas Litvinas ir Jonas Pateckas praeitame susirinkime pranešė, kad jis paruoš pietus pagerbdami velionį V. Čižauską.

Būtų gerai, kad nariai susirinkime pasimokėtų duokles už 1985 m., nes per žiemą neturėsime susirinkimų.

Buvusi labai darbšti Klubo narė Helen Pajūnienė, kuri prieš susirinkimus paruošdavo užkandžius, apleido Chicagą ir persikėlė pas dukrą Highland, Ind. Mes visi jos tikrai pasigėsim, nes neturėsime kas paruoš tokius skoningus užkandžius. Prašau visų narių nepamiršti lapkričio 17 d. ir dalyvauti susirinkime.
Sekr. J. M-nė

JUOZAS KENSTAVIČIUS

Plačiai žinomo chicagiečiams savo laiku buvusio LKM choro mokytojo Juozo Kenstavičiaus beveik niekur nebematyti. O buvo laikas, kai J. Kenstavičiaus visur būdavo pilna kaip senosios kartos, taip jaunosios kartos tarpe. Nekalbant jau apie parengimus bei koncertus bei operių pastatymus, Juozą matydavome piknikuose, išvažiuavimuose į gamtą. Retas kuris praeidavo pro jį nepasisveikinęs, nešnektelėjęs, nesumetęs šamojaus.

Jau kelinti metai Juozą Kenstavičių kamuoją nelabasis atrytas, išimtetis į kojas. Žmogus beveik negali pereiti per kambarį. Laimė dar, kad liga neatėmė jam, kaip muzikui reikalingiausių pirštų neuoždžiauti. Atsibodus Juozui žūrėti televiziją bei skaityti laikraščius ir knygas, po kelias valandas kasdien jis ramina savo mėgiamuju smuiku ar atsisėdęs prie pianino. Tai vienatinė jo paguoda ilgose ligonio dienose, kai kojas turi užvaldžiusi liga.

O koks buvo šaunus, energingas ir taip reikalingas mūsų saviveiklai talentingas žmogus. Atsime name visi, kurie jį pažinojome. Daug jis davė Chicagos pažangių lietuvių saviveiklai, nemaža davė su choru gastroliuodamas kituose miestuose. Tačiau liga jį atėmė iš mūsų ir uždarė jo buto kambarį.

Turėkime viltį, jis nugalės ligą ir vėl bus su mumis.
Bičiulis

Vilnis, 1984 spalio 25

**KVIEČIA Į KOMUNISTŲ
RINKIMINĮ MITINGĄ**

Gus Hall

Spalio 28 dieną (šį sekmadienį) Bismarck viešbutyje, 7 val. vakaro įvyks komunistų rinkiminis mitingas. Svarbiausiais kalbėtojas bus Komunistų partijos prezidentinis kandidatas Gus Hall, viceprezidentinė kandidatė Angela Davis ir Illinois valstijos į senatą kandidatas Ishmael Flory.

Kaip žinia, šiemet prezidentiniuose rinkimuose Komunistų partijos kandidatai balotiruojasi net keliolikoje valstijų, jų tarpe ir Illinois valstijoje.

Ar komunistams kandidatams yra proga laimėti, tai jau kitas klausimas. Tačiau kiekvienam klasiniai susipratusiai darbininkui bei šiaip Amerikos piliečiui yra svarbu žinoti, kodėl komunistai balotiruojasi, kai kiekvieno balsuotojo šiuose rinkimuose pareiga yra gerai pagalvoti už ką balsuoti.

Mitingas bus po šūkiu: "Stop Reagan". Kviečiame visus klasiniai susipratusius darbininkus bei šiaip pažangių nuotaikų piliečius dalyvauti šiame mitinge, kad išsinešus iš mitingo aiškia nuomone apie būsimo prezidento rinkimų reikšmę.

Turėkime galvoje, kad šiemet prezidento rinkimai bus lemiami Amerikos darbo liaudžiai ir šalies politiniam gyvenimui.
Rengėjai

**Skaudi nelaimė
Virginijai Wrobel**

Rugsėjo 25 d. vakare Virginija Wrobel (Julijos Urmonienė dukterė), išvedė savo šunelį pasivaikščioti. Staiga pasimaišė katė, šunelis šoko vytiš. Virginija nenorėjo, kad šuo papjautų katę, bandė jį sulaukyti. Bet, deje, ji krito ir kristama ant cemento sulaužė ranką tarp riešo ir alkūnės. Lūžo abu kaulai. Nuvežta į ligoninę buvo operuota ir suveržti kaulai tam tikru metalu. Gydytojais sakė, kad už metų ar poros, išims varžtus ir ji galės vėl pilnai vartoti ranką.

Virginija ir Walter Wrobel neseniai grįžo iš įdomios kelionės ir ruošiasi rugsėjo 29 d. vykti porai savaičių atostogų į Bostoną ir apylinkę, kur gyvena jų sūnus ir turi plačią pažintį. Bet jų svajonės neišsipildė, nes sužeista ranka keliauti neįmanoma.

Linkėtina Virginijai sėkmingai ir greitai pasveikti.
Vilniūtė

**LDS 7-OJI APSKRITIS
APTARĖ LDS REIKALUS**

Rugsėjo 23 d. Kenosha, Wis., įvyko LDS 7-tos apskrities kuopų atstovų konferencija. Delegatų buvo gražus skaičius. LDS 2-rą apskritį atstovavo 3 broliški delegatai: Isabelle Peters, Onutė Petru-

tiėnė-Peters, Julija Marazienė.

Konferenciją atidarė 10 val. ryto apskrities pirm. Wiliamas Judeikis ir vedė tvarką.

Veiklos raportuose matosi, kad komitetas turėjo mažai pasitarimų. Bet dabar rimtai susirūpinęs būsimu LDS Kėglio turnyru. Tikimasi, kad veikimas bus paspartintas.

Aldona ir Pranas Olsonai davė išsamų raportą iš LDS 26-to seimo. Jie teigė, kad iki Naujųjų Metų centro sekretorė užtikrino, jog išleis seniai lauktą LDS albumą. Laukiame.

Antros apskrities atstovės pasakojo iš savo veiklos ir pakvietė atsilankyti į jų konferenciją spalio 26 d. Gavo pažadą, kad atsiųs broliškus delegatus. Laukiame.

Buvo pasakyta, kad nevisuomet iš Centro sulaukiami atsakymai ir pasiūstus klausimus, o kartais ir visai nesulaukiama. Taipgi buvo nusiskundimas, kad keliskart gauta visas pluoštas "Tiesos" vieno nario adresu taip, kad teko išnešioti nariams. Kadangi vienas nuo kito nearti gyvena, tai sudaro nemažai kelbūmų. Tokį pat nusiskundimą patvirtino ir antrosios apskrities atstovės.

Išrinkta naujas komitetas: pirm. William Judeika, vicepirm. Peter Petrouske, Jr., sekret. Alvina Strich, išdin. Louise Herink, fin. sekret. Aldona Olson, kiti komiteto nariai: Pranas Olsonas, Maxine Juodeika, Stella Lisneck.

Linkėtina naujam komitetui sėkmingo darbo ir kad ruošiamas Nacionalinis Kėglio turnyras gerai pavyktų, kuriam konferencija padovanojo \$25.

Po konferencijos buvo pasivaišinimas ir draugiški pokalbiai.

Dalyvė J. M.

**PRIEŠ DU METUS MIRĖ
WESLIE GATES-GUDAITIS**

Spalio 11 d. suėjo du metai, kaip visai netikėtai ir pačiame gyvenimo gražume, vos sulaukęs 64 m. a. mirė W. Gates. Velionis buvo aukšto išsilavinimo žmogus. Dar tikėjosi daug atlikti gražių darbų mokindamas jaunuolius. Buvo pažangios minties ir dažnai prisidėdavo su parama prie pažangių organizacijų.

Velionio mamytė šiuo laiku yra sulaukusi 93 metų amžiaus ir dar visur dalyvauja ir stambiai remia pažangią spaudą ir visą judėjimą. Nežiūrint, kad ji neteko per vienus metus dviejų sūnų, bet ji rankų nenuleidžia ir mes vis matome drg. Josephinę Sisevičienę dalyvaujant ir gražiai prisimenant mylimus sūnelius, kuriuos prisimindama dažnai apdovanoja pažangią spaudą.

Vilniūtė

**VANDUTĖ IR PETRAS GAIDAM
APLEIDO CHICAGĄ**

Chicagiečiai labai pasigėję gražiais balsais solistės Vandos Žalis-Gaidam ir jos mylimo vyro Petro. Jiedu išvyko puikią rezidenciją San Set, Arizonoje ir rugsėjo 24 d. išvyko pastoviam apsigyvenimui. Mūsų šauniosios Lakštutės neteko puikios ir nepavduojamos solistės, o dainų mėgėjai neturės progos girdėti jos žavių dainų. Labai liūdime jų netekę. Bet gyvenime jau taip yra, kad kiekvienas nori pagyventi skirtingiau ir patogiau. To nori ir mieli Gaidam.

Linkėtina jiems sėkmingo, malonaus gyvenimo naujojoje kolonijoje, taipgi palinksminti tenykščius lietuvius savo žaviu balseliu.

J. Urmonienė

U.S. Postal Service
STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION
(Required by 39 U.S.C. 3685)

1. TITLE OF PUBLICATION: **VILNIUS**

2. DATE OF FILING: **Oct. 25, 1984**

3. FREQUENCY OF ISSUE: **BI-MONTHLY**

3A. NO. OF ISSUES PUBLISHED ANNUALLY: **26**

3B. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE: **U.S. \$12.00**

3C. PRICE: **Canada & Foreign \$15.00**

4. COMPLETE MAILING ADDRESS OF KNOWN OFFICE OF PUBLICATION (Street, City, County, State and ZIP+4 Code) (Not printer):
3116 South Halsted Street, Chicago, IL 60608 Cook County

5. COMPLETE MAILING ADDRESS OF THE HEADQUARTERS OF GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHER (Not printer):
3116 South Halsted Street, Chicago, IL 60608

6. FULL NAMES AND COMPLETE MAILING ADDRESS OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR (This item MUST NOT be blank)

PUBLISHER (Name and Complete Mailing Address):
Workers Publishing Assn., Inc. 3116 South Halsted Street, Chicago, IL 60608

EDITOR (Name and Complete Mailing Address):
Stanley J. Jokubka 3116 South Lithuanian Avenue, Chicago, IL 60608

MANAGING EDITOR (Name and Complete Mailing Address):
None

7. OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated. (Item must be completed.)

FULL NAME: **Workers Publishing Assn., Inc.** COMPLETE MAILING ADDRESS: **3116 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608**

8. KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If there are none, so state)

FULL NAME: **None** COMPLETE MAILING ADDRESS: **None**

9. FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZED TO MAIL AT SPECIAL RATES (See Item 4117 DMM only)
The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one)

(1) HAS NOT CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS (2) HAS CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)

10. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION (See instructions on reverse side)

	AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO FILING DATE
A. TOTAL NO. COPIES (Net Press Run)	900	900
B. PAID AND/OR REQUESTED CIRCULATION		
1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales	20	20
2. Mail Subscriptions (Paid and/or requested)	664	664
C. TOTAL PAID AND/OR REQUESTED CIRCULATION (Sum of 10B1 and 10B2)	684	684
D. FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CARRIER OR OTHER MEANS SAMPLES, COMPLIMENTARY AND OTHER FREE COPIES	16	12
E. TOTAL DISTRIBUTION (Sum of C and D)	700	696
F. COPIES NOT DISTRIBUTED		
1. Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing	200	204
2. Return from News Agents	None	None
G. TOTAL (Sum of E, F1 and 2 should equal net press run shown in A)	900	900

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete

SIGNATURE AND TITLE OF EDITOR, PUBLISHER, BUSINESS MANAGER, OR OWNER:
Stanley J. Jokubka

PS Form 3526 July 1984

LIŪDNAS PRISIMINIMAS DRAUGŲ

Praėjusi rugsėjo mėnesį 24 d. sukako keturi metai, kaip negailestinga mirtis išplėšė iš gyvųjų tarpo "Vilnius" nuoširdų darbininką drg. Juozą Budrį. Jo netekimas dar ir šiandien jaučiamas. Nuėjus į "Vilnius" įstaigą, nejučiomis imi darytis, ar iš kur neateis darbštusis

Juozas. Deja, jo nėra ir jau nebus. Rugsėjo 17 d. suėjo trys metai, kai negailestinga mirtis užgesino Adelės Ziksienės gyvenimo liepsnelę. Ji savo laiku daug veikė pažangos labui. Buvo pirmoji protokolu sekretorė Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos. Taipgi dainavo choruose ir dalyvavo visuose pažangių organizacijų renginiuose. Nors tūlą laiką gyveno Kalifornijoje,

je, bet pasiliko minėtos draugijos narė iki mirties. Jos gražų atminimą dažnai prisimename ir liūdime netekeh.

Spalio 11 d. sukako 3 metai, kaip negailestinga mirtis sustabdė širdies plakimą veikliosios Onutės Remeikienės-Kuzmickaitės-Miller.

Jos gyvenime atlikti gražūs darbai nebus užmiršti pažangių lietuvių. Ji gražiai aprašė savo gyvenime nueitą kelią savo ispūdžiuose ir "Vilnius" 50 m. albume.

Lai bus jiems ramu ilsėtis užmigsusiems neatbūndančiu miegu.

Vilnietė

MIRĘ LIETUVIAI

Rugsėjo 20 d. mirė Gražina T. Valavičiūtė, sulaukusi 29 metus, gimusi Chicago, Ill.

Spalio 1 d. mirė Ona Pulkaunienė, sulaukusi 86 metus, gimusi Lietuvoje, Amerikoje išgyveno 35 metus.

Spalio 3 d. mirė Stasė Vanagūnienė-Steponaitytė, gimusi Lietuvoje, Tauragės apskr., Eržvilko valsč., Pavyščio kaime. Amerikoje išgyveno 35 metus.

Spalio 3 d. mirė Bronius Miliauskas, gimęs Lietuvoje, Kelmės mieste, 1907 m. rugpjūčio 31 d. Amerikoje išgyveno 34 metus.

NUOŠIRDI PADEKA UŽ SUTEIKTAS PASLAUGAS LAIDOJANT

Marthą Plauškiene

Nieko skaudesnio pasaulyje nėra ir negali būti, kaip mirtis mylimos motinos, kurios niekas, o niekas negali pavaduoti. Mes tai pergyvenome, kuomet negailestinga mirtis užgesino mūsų mylimos mamytės močiutės Martha Plauska-Plauškieinės šviešaus gyvenimo liepsnelę. Nežiūrint, kaip buvo skaudu ir širdis skendo skausmuose, mirusią turėjome palaidoti, o tam reikėjo plačios visuomenės paslaugų. Mes jų gana daug susilaukėme.

Visiems neįmanoma atskirai padėkoti, tad prašome priimti mūsų nuoširdžią padėką per mamytės taip pamiltą laikraštį "Vilnis". Dėkojame visiems už gyvų gėlių puokštes ir vainikus, už atsilankymą į šermenis ir dalyvavimą laidotuvsė, už liūdną vargonų muziką Valerijai Urbikas, už atitinkamas dainas solistei Estelle Bogden, karsto ir garbės karsto nešėjams laidotuvių direktoriui P. J. Ridikui už pasakytą kalbą ir apibūdinimą velionės atliktų gražių darbų, išreiškusiems asmeniškai ir per laiškus bei telegramas gilią užuojautą. Vienu kartu dėkojame visiems, o visiems prisidėjusiems su bile paslauga laidojant mūsų mylimą ir brangią mamytę ir močiutę. Jūsų suteiktos paslaugos nebus užmirštos iki mūsų krūtinėse širdys plaks.

Laikraščiu "Vilnis" įteikiu paramos \$50.

Liūdinti duktė RUTH R. KOLAR
anūkai SCOTT IR JAMES KOLAR

CHICAGO, ILL.

MIRUS

Vincent Bill Chizauski

Reiškiame gilią užuojautą jo seserim Mildred Terrell ir Nancy Bauer ir jų šeimoms, pusseserei Agnes Jankauski, pusbroliam Joe ir Al Baranauski ir jų šeimoms, ir kitiems giminėms bei draugams. Žinokit, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

E. ir F. Jordan
V. ir E. Bogden
J. ir A. Copin
A. ir V. Urbikas
J. ir M. Urbikas
F. ir A. Vaitkai
T. Gurski
A. Parada
J. Feiza
N. De Schaaf

J. Marazas
S. Adomaitis
C. Sisevich
A. Jenkins
Anna Jacobs
V. Samuolis
M. Tampkens
A. Litvinas
P. Malinauskas
M. Wassel

ST. PETERSBURG—KENNETH CITY FLA.

MIRUS

Viktorui Repečkai

Rugsėjo 13 dieną mirė Viktoras Repečka. Reiškiamė širdingą užuojautą velionio žmonai MILDRED, dukrai DIANA LISTOWICH ir jos vyrui GEORGE, Lietuvoje broliui Stephen bei kitiems giminėms ir draugams.

V. Kuzmickienė
S. Kuzmickas
J. ir H. Dobrow
L. Tvaska
B. Beawseigneur
A. Klimavičienė
J. ir M. Milleriai
F. ir V. Budroniai
e. Drobienė
E. Šnerpūnienė
K. Kelley
J. ir T. Lukai
F. Mockapetris
M. Rutkauskienė
H. Šarkiūnienė
H. Janulytė
R. Janulis
Larry Strack
A. Aleknienė
P. Alekna
V. ir V. Bunkai
H. Habala
F. Habala

A. Orand
L. Orand
B. Vaitkienė
J. Vaitkus
M. Brennan
B. Brennan
H. Feifer
R. Feifer
E. Valley
F. Yablanski
J. Andriulienė
J. Greblikas
H. Siauris
A. ir M. Raskauskai
A. Budris
J. Gresh
J. Bowman
F. Bunkus
H. Samanick
M. Wilkauskis
P. Lukienė
V. La Valle
T. S. Chebat

MIRUS

Mykolui Marazui Frank "Fritz" Jacobs Frank Vesely

Reiškiame gilią užuojautą jų šeimoms, artimiems giminėms bei draugams. Žinokit, kad ir mes liūdim, netekeh gerų draugų.

VETE IR MINI YUDEN
Mountain Home, Ark.

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS

Viktorui Repečkai

Reiškiame širdingą užuojautą velionio žmonai Mildred, dukrai Diana Listowich ir jos vyrui George, Lietuvoje broliui Stephen bei kitiems giminėms ir draugams. Žinokit, kad ir mes liūdim netekeh gero draugo ir nario.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA IR NARIAI

ST. PETERSBURG, FLORIDA

MIRUS

Victor Repečka

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Mildred H., dukrai Diana Listowich ir žentui George, Worcester, Mass., broliui Stephen ir jo šeimai Tarybų Lietuvoje, giminaiti Frances Mažulienei, New York, ir idėjos draugams. Gaila, netekus gero draugo. Liūdi

ST. PETERSBURG LLD KUOPOS
VALDYBA IR NARIAI

MIRUS

Mykolui Marazui Frank "Fritz" Jacobs Adeline Bacevičienei Frank Vesely Martha Plauškienei

Reiškiu gilią užuojautą jų šeimoms, artimiesiems giminėms bei draugams. Žinokit, kad ir aš liūdžiu sykiu su jumis.

ANTANINA BUTKIS
La Grange, Illinois